

שמזועה פזובה

חודש תשרי

תשפ"ו | גליון א'

ראש השנה

לכל עניי וקוראי גליון 'שמועה טובה' ולכל בית ישראל, נשגור ברכת שנה טובה ועתקה וצבורת בגשמיית וברוחניות ונזכה לתשועת עולמים ברחמים גדולים בעהרה בימינו אמן כן יהי רצון.

פנינים יקרים

ראש לכל השנה

כתב המהר"ל מפראג ב"חידושי אגדות" על מסכת ראש השנה, וזה לשונו: "כי ראש השנה הוא דומה לראש לגמרי, לפי ששם הנשמה, וכן תשרי הוא ראש לכל השנה - ונקרא ראש... ודבר זה אמת למשכיל מאוד איך תשרי הוא הראש, כי שם ישכון הנשמה ומקבל מן האלקית, וכן חודש זה מקבל מן הש"י הקדושה". ובהמשך שם: "אמנם ראש השנה אינו מן הרגלים, רק הוא כמו הראש לכל השנה":

'כי חדות ה' היא מעוזם'

ענין נעלה מוצאים אנו בפסוקים בנחמיה (ח, ט-יב), על ימי ראש השנה שעברו על שבי גולת בבל בראשות עזרא ונחמיה, שעזרא הסופר והלוויים השקיטו את העם ... והוסיפו לומר שאדרבה, מצוה גדולה היא לשמוח שמחה גדולה - כלשון הפסוק "כי חדות ה' היא מעוזם". רבים וטובים ישבו אפוא על מדוכה זו ודנו בה, איך מתיישבים שני הדברים כאחד, מצד אחד - האימה והיראה מפני יום הדין, ומאידך הוראת עזרא הסופר לבני ישראל בענין השמחה. וביותר הדבר צריך עיון: אדם היודע מרת נפשו כמה עיוות וכמה קלקל במשך כל השנה כולה, ויודע שעל הכל יבוא האלוקים במשפט, ושהכל גלוי וידוע לפניו - איך הוא יכול להכניס שמחה בלבו.

לכן צריך כל אדם בבואו ליום הגדול הזה להגביר את רגש השמחה שבקרבו, על עצם מתנת החיים שיש לו, שהיא המתנה הגדולה ביותר, כמו שאמרו בגמרא (קידושין פ, ב) 'מה יתאונן אדם, דיו חיים שנתתי לו'. ורק על הזכות הזו, שהוא, הקטן בתורה והדל במעשים, יכול להשתתף בהמלכת המלוכה ביום הזה, ולקרוא 'המלך' בקול גדול, ולקיים את מצות היום בתקיעת שופר - על כך לבד ראוי לו לשמוח עד בלי די. וכאשר יתבונן האדם בכל זה, יוכל להגביר את רגש השמחה שבקרבו, יחד עם הרגשת החרדה והיראה ממלך המשפט היודע עד כמה הרבה לחטוא ולפשוע.

ומהרה"ק בעל ה'ישמח ישראל מאלכסנדר זי"ע א"י שידוע שדרכו של היצוה"ר להעציב ולהשפיל את האדם אפילו בימים הנוראים, באמרו איך יערב לבך להרים ראש ולמללא מילי קדם מלכא עילאה, הלא אינך מרגיש שום הארה והתעוררות דקדושה, וכוונתו להפילו ביאוש ועצבות, וכך הוא נלכד ברשתו. וממשיך וכותב שעל זה אמר שלמה המלך ע"ה (קהלת ט, י) כל אשר תמצא ידך לעשות בכוחך עשה, "היינו אף בכח החיצון, עד שיתעורר אור הפנימיות". ו"מוטבע ומושרש בנפשות ישראל אהבת ה', כי נשמת ישראל נחצבת מתחת כסא כבודו, אלא שעל ידי החטאים האהבה נסתרת, וצריך כל אחד ואחד להביאה מההעלם אל הגילוי, ועל ידי התעוררות כוח החיצון יערה עליו רוח ממרום כפי גיעתו והכנתו", עכ"ל. שוב אנו מוצאים כאן את מערכת הענוה וההכרה בשפלות

אלא הנה אמרו חז"ל (ע"ז ג, א) 'אין הקב"ה בא בטרוניה עם בריותיו', ועוד אמרו (ברכות כה, ב) 'לא ניתנה תורה למלאכי השרת', ואם הלכה פסוקה היא בישראל שצריך להיות בשמחה ביום הזה, מדין היום-טוב שבו, על כרחך שמן השמים נותנים לכל יהודי במתנה כוחות והארות של שמחה גדולה, אלא ששמחה זו מכוסה מתחת לכמה וכמה כיסויים של דאגות וחרדות, על כן מוטלת על כל אחד ואחד העבודה להוציא לאור עולם את השמחה השוכנת עמוק עמוק בלבו. ובאמת אין שמחה זו סותרת את הדאגה והחרדה, כי בלבו של כל אדם יש עומק לפנים מעומק והוא יכול להכיל שתי הרגשות סותרות אלה.

כמ"ש הרה"ק הרבי ר' בונים מפרשיסחא זי"ע (מכתב לראש השנה), כי "השמחה והדאגה מסותרת בפחד". בראש השנה, על אף היותו יום המשפט, חבויה בו שמחה.

וכן העיד הרה"ק רבי משה מקאז'ניץ זי"ע על אביו המגיד זי"ע שתמיד היה שרוי בשמחה בראש השנה, והטעים הרה"ק רבי ישראל מרדכי מראחמסטריווקא זי"ע לפי שהוא סימן יפה לכל השנה.

וב'שפת אמת' (ר"ה תרל"ה) א"י שראש השנה נמנה על מועדי ישראל, ומבאר זאת: "בכסה ליום חגיגו. כי ראש השנה בין המועדות; כי לבני ישראל הוא שמחה שלטובתנו נתן השי"ת ימי תשובה ומשפט בכל ראש השנה, להתנקות בעולם הזה מכל חטא. ואמת שבני ישראל בטוחין שיצאו זכאין וגמר השמחה הוא ניכר בסוכות".

אחדות, וזהו דכתיב ביום ההוא יהיה ד' אחד ושמו אחד, כי בוודאי באחדותו אין לספק ח"ו ואצ"ל רק לרמז כי הכל הוא ע"י אחדות, וד"ל, ואמר רק בשמחה ובשוב הדעת, כי ע"י שמחה המוח מזוכך ועיקר התשובה ע"י מוח זך:

והיה אומר מרן **האמרי אמת מגור זי"ע**, ראש השנה הוא החג היחידי בשנה שגם בני ארץ ישראל נוהגים אותו שני ימים. והטעם לזה הוא, מפני שרצו חכמים שלפחות יום טוב אחד בשנה יהיו כל היהודים שבכל העולם כולו שווים בו...

שני ימי ראש השנה מכוונים כנגד רוחניות וגשמיות

כותב הרה"ק בעל **"שפתי צדיק"** (רבי פינחס מנחם מפליץ זי"ע) בספרו (ר"ה אות כה, כז, מ) בשם זקינו **החידושי הרי"מ** זי"ע שהיה רגיל לומר בשם **האריז"ל** כי שני ימי ראש השנה דיניהם מכוונים כנגד **רוחניות וגשמיות**, ביום א' דראש השנה המשפט הוא על רוחניות - ולפיכך ביום הראשון יש להתפלל רק על צרכי הנשמה, וביום ב' דראש השנה המשפט הוא על גשמיות - ולפיכך ביום השני ניתן להתפלל גם על צרכי הגוף. עכדה"ק.

שלשה ספרים נחקקין על עצמותיו של אדם שמכל תנועותיו ורמיזותיו וכו' נעשים אותיות נקודות וטעמים

א' **בתפלה למשה** (מהרה"ק ר' משה מסאמבור צוק"ל (ר"פ חקת ד"ה על כן)) ...ע"פ שאמרו רז"ל (ר"ה טז, ב) שלשה ספרים נפתחין בראש השנה, של צדיקים בינונים רשעים, ואמרנו שנפתחין מגזרת "פתוחי חותם", שצדיק זכיותו חקוקים לו על עצמותיו, היינו שמכל תנועותיו של אדם נעשים אותיות, ומרמיזותיו וקריצת עיניו נעשים נקודות, וגם מהניגון שמתפלל או לומד או מספר עם חברו נעשים טעמים, ומכל זה ביום הדין נפתח פתוחי חותם ונעשה ספר, וחותם יד כל אדם בו בעצמו חקוקים, ומאליו מעליו יקרא.

צחות? נענה **הרה"ק מפוריסוב** ואמר: הרי זו סוגיה מפורשת בגמרא והלכה פסוקה בשולחן ערוך, שאמרו בגמרא (סנהדרין כט, א) 'מנה לי בידך, אמר לו הן, למחר אמר לו תנהו לי, אמר לו משטה אני בך, פטור'. וכן נפסק להלכה (רמב"ם פ"ו מטוען ה"ו, ובשו"ע חו"מ סימן פא ס"א), ואם נאמר שבראש השנה אסור לומר דבר צחות, היה צריך המחבר לפסוק שדין זה של 'כול לומר משטה הייתי', לא נאמר בראש השנה, והאומר לחבירו בראש השנה 'משטה הייתי בך', אינו נאמן, כי בראש השנה אין אדם משטה בחבירו, ומדלא כתב כן המחבר, מוכח להדיא שאפילו בראש השנה נאמן אדם לומר לחבירו 'משטה הייתי בך'. כששמע זאת **ה'שפת אמת'** נחה דעתו בקורת רוח, ובאמת אמרו שבשנה זו היו אמרי קדשו בראש השנה נסובים יותר במידת השמחה.

המורם מכל האמור הוא, שימי ראש השנה הינם ימים טובים כשאר ימים טובים, ועל כן יש בהם מצות שמחת יום-טוב, והן מחמת ראש השנה עצמו, שהרי יום זה הוא יום המלכת המלך, וכמו שאמר הקב"ה 'אמרנו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם', ובוודאי ראוי שמחה זו להיעשות מתוך כובד ראש ורצינות. ובוודאי שאסור לזלזל חלילה בהרגשה זו של חרדת הדין, 'כי הוא נורא ואיום', ואנו צריכים ביום הזה לעמול לבקש ולהתחנן שייגזר גזר דיננו לטובה, ונהיה ראויים לחיות ולהיות עבדי המלך, כפי שאמר הנביא 'כי חדות ה' היא מעוזכם'. (גיליונות יין ישן ראש השנה מכמה שנים)

קדושת היום ע"י ריעות ואחדות

א' **בבית אהרן** (קארלין) בליל ראש השנה, אמר כי א"א לקבל יום הקדוש הזה רק ע"י ריעות, כאמור יום תרוע"ה יהיה לכם, כי אי אפשר לקבלו רק ע"י אחדות וריעות וזהו דכתיב באחד לחודש השביעי לרמז כי הכל הוא ע"י

עצמו, לצד ההתחזקות והידיעה כי הקב"ה מחכה לתפילת כל אחד ואחד. והוסיף **ה'שפת אמת'** במק"א (תרס"א), בעניין השמחה שיש בראש השנה, וכותב כי "הנביא צוה לשמוח בר"ה אכלו משמנים כו' חדות ה' היא מעוזכם. עיקר העוז לבני ישראל לשמוח בחלק אלקות המיוחד לנפשות בני ישראל. ובראש השנה מתחדש זה הכח שבו נברא האדם ויפח באפיו נשמת חיים. ובראש השנה מקבלים מלכות שמים. וצריך להיות בשמחה כמ"ש כל [מצוה] שקיבלו עליהם בשמחה עדיין עושין בשמחה. וכפי השמחה בראש השנה בקבלת מלכותו ית"ש כן מתקיים כל ימי השנה".

כלומר, בראש השנה נברא האדם וביום ההוא נקבע החלק האלוקי שבו, ועל דבר זה צריך לשמוח. בשבועות שמחים אנו על מתן תורה, ובראש השנה שמחים אנו על מתן חלק אלו-ה ממעל... והיא היא חדות ה' - השמחה על חלק האלוקות המיוחד לנפשות בני ישראל!!! ראש השנה הוא זמן "מתן הנקודה הפנימית באדם", ביום קדוש זה זכה האדם ל"ויפח באפיו נשמת חיים" מאלקותו יתברך, ודבר זה מתחדש מדי שנה בשנה.

סיפר כ"ק **האדמו"ר מטאלנא** שליט"א ששמע מה' **בית ישראל** זצ"ל, שפעם אחת כשנכנס זקינו הרה"ק **ה'שפת אמת'** לשולחן הטהור בליל ראש השנה, ראה בת-שחוק מרחפת על פני היושבים, וברגע כמימרא הבין שהרה"ק **רבי אברהם מפוריסוב** זי"ע, נכד **היהודי הקדוש** זי"ע, שנמנה על גדולי חסידי **ה'שפת אמת'**, והיה מגדולי חריפי צדיקי פולין באותו הדור, והיסב אז לצדו של **השפת אמת** בשולחן הטהור - ידו היתה בענין, שכך היתה דרכו בקודש בשמחה וחדווה רבה, ואמר לו השפת אמת 'ראש השנה אויך?!' - היינו וכי גם ראש השנה הוא זמן ראוי לומר דבר

בספר **"אמרי פינחס"** מאת הרה"ק רבי פינחס מקאריץ זי"ע - (אות תפא), הובא בזה הלשון: "ראש השנה הוא הגליפה (=חותמת וצורה) של כל השנה, ואמר **רבי שמעריל ז"ל** (=תלמידו של הרה"ק מקאריץ זי"ע): כמו שאדם נוהג בראש השנה - כך יתנהגו עמו כל השנה. ואמר,

שלכך אין אוכלין דברים חמוצים בראש השנה (עי' מגן אברהם ריש סי' תקפג), שלא יצטרך לעקם פיו - ונעשה מזה גליפה על כל השנה. ולכן לא רצה לומר (=דברי כיבושין) כלל לפני התקיעות, שמא חס ושלום יצא מפיו דבר שאינו הגון, והוא מורא גדול ביום כזה - שהוא נעשה רושם על כל השנה. ולכן אין לאדם בראש השנה כי אם לבלות כל היום בתורה ובתפילה, גם אחרי הסעודה."

"והסביר ענין ראש השנה, כמו שאדם רוצה לבנות בית - אזי הוא מצייר תחילה על הטבלא צורת הבית עם חדריו וכו', ועל דרך זה הוא הבנין. כך הוא רשימו של ראש השנה על כל השנה". עכ"ל"ק.
ביאור נפלא בענין הסימנים שבלייל ראש השנה, ביאר כ"ק האדמו"ר מצאנז שליט"א, נראה לבאר ענין אכילת הסימנים בלייל ר"ה, דהנה ענין תקיעת

קול מבשר

להרה"ק בעל **מנחת אלעזר** האדמו"ר ממונקאטש זי"ע"א היה נכד "צבי נתן דוד" ואהבו במיוחד וצבי הקטן נהג לשבת בחיק סבו בתפילת קבלת שבת. ובראש חודש אלול בשנה האחרונה לחייו נפ' ב' סיון תרצ"ז, לקח **המנחת אלעזר** את השופר כדי לבדוק אם הוא במצב טוב, צבי נכח בחדר והתרגש מאוד לראות את השופר ולשמוע את צליליו הוא ביקש מסבו לתקוע תקיעה נוספת והסבא הסכים בשמחה. מאז זה הפך לקביעות, בכל יום מימי אלול לאחר התקיעות אותן תוקעים בחודש זה, היה הסבא תוקע תקיעה נוספת עבור נכדו. בערב ראש השנה בו לא תוקעים בשופר, התאכזב הנכד צבי כשלא שמע את תקיעות השופר היום הוא ערב ראש השנה הסביר לו סבו היום לא תוקעים בשופר, מחר בבוקר נתקע בשופר בבית הכנסת. הילד לא הבין וגם לא רצה לנסות להבין הוא צעק רקע ברגליו והתעקש עוד תקיעה אחת עוד תקיעה אחת. לאחר זמן סבו התרכך לשמע הבכי של נכדו האהוב והוא תקע תקיעה אחת.

המנהג במונקאטש היה כי בראש השנה לפני תקיעת השופר היה הרבי נושא דברים. לפני שפתח את דבריו, ניגש **המנחת אלעזר** אל ארון הקודש פתח אותו ואמר: "ריבון העולמים, עלי לבקש מחילה, כתוב בספרי ההלכה שלא לתקוע בשופר בערב ראש השנה, אך אני תקעתי ביום זה, הוא החל לבכות וקרא: האם אתה יודע ריבונו של

עולם מדוע עברתי על המנהג המקובל? היה זה מפני שנכדי הקטן שכב על הרצפה והתחנן שאתקע בשבילו תקיעה אחת בשופר. לבי נמס בקרבי, לא יכולתי לראות אותו בוכה ולכן תקעתי פעם נוספת למרות שלא נהוג לעשות כך. וכאן הרים הרב את קולו: אבא, כיצד תוכל לעמוד מנגד ולראות את בניך אהוביך שוכבים על הרצפה וקוראים לך טאטע עוד תקיעה אחת! תקע בשופר גדול לחרותנו תקע בשופר המבשר על ביאת הגאולה השלימה! הלא אפילו אם לא הגיעה השעה כיצד תוכל לראות את ילדיך בוכים ולא לעשות דבר? באותה שנה התקיעה בשופר התעכבה למשך זמן רב כל הקהל בכו ללא הרף יחד עם הרבי. (גיליון נחלת שדה ר"ה תשפ"ד)

• • • • •

תקיעת שופר של ראש השנה
הוא מעניין תקיעת שופר של לעתיד לבוא

מפורש בדברי רבינו **המהר"ל** אשר כתב (ר"ה יא:): "אם תתבונן בדבר זה, יוכל האדם לדעת סוד שופר של ר"ה שהוא דומה לשופר שנאמר 'והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול', כי אשר תמצא השופר בתורה לא תמצא אלא בגאולה, או מה שיושיע הקב"ה את ישראל... וכן אמרו חכמים ז"ל הרואה שופר בחלום יצפה לגאולה וכו' בפרק הרואה (ברכות נו:). הרי לך כי השופר הוא הגאולה", ועיין שם שהאריך בזה. וזהו עומק דברי התלמוד הירושלמי, שערוב

השטן הוא מחמת שחושב כי באה הגאולה. וכמו שהביאו כן בעלי התוספות (ר"ה טז: ד"ה כדי): "פירש בערוך כדאיתא בירושלמי 'בלע המות לנצח' וכתב 'והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול' - כד שמע קל שיפורא זימנא חדא בהיל ולא בהיל וכד שמע תניין אמר ודאי זהו שיפורא דיתקע בשופר גדול ומטא זימניה למתבלע ומתערבב ולית ליה פנאי למעבד קטגוריא".

וכבר כתב הרה"ק **רבי צדוק הכהן מלובלין** בספרו 'סיסי לילה' (אות נא): "וכן הוא האמת דכל ראש השנה בעת תקיעת שופר נתעורר למעלה מקצת משופר גדול דלעתיד וממילא הוא מתערבב לגמרי". והוא על דרך זה שתקיעת שופר של ראש השנה הוא מעניין תקיעת שופר של לעתיד לבוא, ולכן מתערבב ממנו השטן ואינו יכול לקטרג.

וכתב בספר **מי השילוח** (מסכת ראש השנה), מאי משמע דהאי יובלא לישנא דדוכרא אר"ע כשהלכתי לערבי' הי' קורין לדוכרא יובלא, הנה נמנה כאן שנים עשר דברים נגד שנים עשר חדשים שבשנה, דוכרא יובלא הוא נגד חודש תשרי שבו החודש צריך האדם להבין כי הש"י יכול להוציא את ישראל לחרות עולם ולהראות להם כי לא הי' משועבדים מעולם ולא משל עליהם מעולם רק הוא לבדו וכו'. עיי"ש עוד דבריו הק'. ונזכר לגאולת עולמים ברחמים גדולים במהרה בימינו אמן כן יהי רצון.

מרדודויל ז"ל). (אור יצחק ליקוטים
לר"ה דף רכ"ז ע"ב)

'שנפרה ונרבה כדגים' - באמרי נועם
(מועדים - לראש השנה): וידג"ו לר"ב
בקר"ב האר"ץ [בראשית מה, טז]
עולה רא"ש השנ"ה. על כן אוכלין דגים
ואומרים 'שנפרה ונרבה כדגים שבים'.
גם הוי"ה אלק"י אבותכ"ם יס"ף עליכ"ם
(דברים א יא) עולה רא"ש השנ"ה.

אמר הרבי **רבי בונם** זי"ע בשם **הרבי**
מלובלין נשמתו בגנזי מרומים על מה
שפסקו בשולחן ערוך אורח חיים (סימן
תקפ"ג ס"ק ב') בשעה שאוכלים הראש
כבש לומר 'יהי רצון שנהיה לראש ולא
לזנב', היינו התפילה שנזכה להיות
תלמידים להצדיק האמת הנקרא ראש.
והרב מבקש גם כן שיזכה לתלמידים
צדיקים שהם גם כן בבחינת ראש.
(רמתיים צופים מע' הרבי רבי בונם אות
מה)

'שירבו זכויותינו כרימון' - מנהג
ישראל תורה לאכול 'רימון' בסעודת
החג, ולומר: שירבו זכויותינו כרימון.
ובשם מרן **האמרי אמת מגור** זי"ע
א"י: "שירבו" זכויותינו, הוא על דרך
שאייתא (חגיגה טו, א) שאם זכה אדם
"נוטל חלקו וחלק חבירו בגן עדן",
אם כן בקשתנו היא שאם יש אצל
אומות העולם איזה שהן זכויות - נזכה
אנו לקחת אותם לעצמנו... שירבו
זכויותינו...

"קריאת היום"

נשים רחמניות הן

ביום הראשון של ראש השנה קוראים
פרשת "וה'פקד את שרה כאשר אמר"
ואיתא **בקדמונים** שזהו על פי דאמרין
(ר"ה י, ב) כי בראש השנה נפקדה שרה
אמנו ע"ה.

לעורר בלבנו הרצון עד סוף המעשה.
וגם עי"ז יתעורר גם למעלה כן כביכול.
ועוד מתוק אותיות תקום היינו להקים
שכינתא מעפרא וזהו עיקר תפלת ר"ה
כגון ובכן תן פחדך וכו'. **דב"ש** נוטריקון
"דוד" בת "שבע בחי" מלכו"ת שמים
והבן:

רמז בתהלים ובתורה לאכילת דבש בראש השנה

בספר **הרוקח** (הלכות ראש השנה סימן
רא) ...וסיים מזמור הרנינו 'ויאכילהו
מחלב חטה ומצור דבש אשביעך',
רמז לאכילת דבש בליל ראש השנה
כדי שתהא לו השנה מתוקה, דסימנא
מלתא הוא כדאמר בפרק א' דכריתות
ובפרק בתרא דהוריות אמר אביי יהא
רגיל איניש ליכול בריש שתא קרא וכו'.
בתורה רמוז וימתקו המים שם שם לו
חק ומשפט.

ובשם **הרי"מ מגוסטנין** זצ"ל, על מה
שאנחנו אוכלים בר"ה דב"ש כי דב"ש
ר"ת **'שימה דמעותי בנאדך'** (תהלים נו,
ט) עכ"ל. (שיח שרפי קודש - בשם
הרי"מ מגוסטנין זצ"ל)

'שנהיה לראש ולא לזנב' - כשהגישו
פעם לשולחנו של הרה"ק **רבי דוד משה**
מטשורטקוב זי"ע 'ראש של כבש' בליל
ראש השנה, בכדי לומר **"שנהיה לראש**
ולא לזנב" (סי' תקפג סעי' ב), פתח
ואמר באימה: "דער אייבערשטער זאל
העלפען מיר זאלען האבען איין ראש
- והיה ה' למלך" (השי"ת יעזור שיהיה
לנו "ראש" אחד, והיה ה' למלך על כל
הארץ):

מה שאנו אומרים יהי רצון שנהיה
לראש ולא לזנב, לכאורה היה צריך
לומר שנהיה ראש ולא זנב, ונבין על
דרך שאמרו רז"ל (אבות פ"ד מ"ד) הוי
זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים,
וזהו גם כן בקשתנו שנהיה לראש
אפילו לזנב, אבל לא לזנב אפילו ראש
והבן (מחותני הרב הקדוש מהר"י

שופר מכוסה היא, אף שנתבארו
בפנימיות ענין מצוה זו ענינים וטעמים
רבים, מ"מ אנן בעינינו אין אנו יודעים
כלל, אלא דיש בזה אות וסימן הוא
בין ישראל לאביהם שבשמים, שזה
כמו סימן מוסכם שבעשייתם סימן זה
נתעורר מדה"ר עליהם ועומד מכסא
דין ויושב על כסא רחמים, ואין אחרים
מבינים בענין מצוה זו, וכסימן שעשו
דוד ויהונתן ביניהם (שמו"א פרק כ)
במעשה החיצים, והנערים אשר עמהם
לא הבינו מאומה מהנעשה ביניהם.
וזאת בקשתנו באכילת הסימנים,
לבקש מהבוכ"ע שכמו שכעת אנו
אוכלים 'סימנים' כן יתקבלו הסימנים
שנעשה ביום המחרת ע"י התקיעה
בשופר ויתהפך מדה"ד למדה"ר.

'תפוח בדבש' - בספר אזור אליהו
(להרה"ק ר' אליהו מויסקיט, מתלמידי
הרבי מקאצק) **וז"ל:** בש"ע (סי' תקפ"ג)
ויש נוהגין לאכול תפוח מתוק בדבש.
הענין בזה כתיב (שה"ש ז') תחת
התפוח עוררתך כי התפוח מורה על
ראשית הרצון כמ"ש (שה"ש א') רפדוני
בתפוחים כי חולת אהבה אני וכן (שם)
כתפוח בעצי היער בצלו חמדתי.
ודב"ש מורה על סוף המעשה כי דבש
הוא מין האחרון בשבעת המינים נגד
בחי' מלכו"ת. והנה העיקר הוא בר"ה
להביא רצונו יתברך שירצה במלוכה כי
כל עיקר בריאת העולם הי' עי"ז שרצה
להיות מלך על עם נפרד בעלי גבול.
והנה בזה היום זכרון ליום ראשון אנו
ממשיכין רצונו יתברך שיהיה לו תענוג
מבה"ע. והנה הראשית היה כשעלה
ברצונו יתברך והיה לו כביכול חשק
לברוא העולם עד סוף ההשתלשלות
בחי' מלכו"ת שיהיה עולם ויקבלו
עליהם מלכותו יתברך. והנה אנחנו
מקבלים ע"ע בזה היום גודל מלכותו
בעומק הלב ע"י שופר וע"י פסוקי
מלכיות זכרונות שופרות ויש לנו חשק
גדול שיהיה ניכר מלכותו יתברך לעיני
כל. לכן אוכלים תפוח מתוק בדבש

ולהוציא משפטנו לאורה בטוב, ואלה מוסיף על הראשונים "ואת אשר איננו פה" ס"ת תורה "עמנו היום" זכות אלו יוצאי חלצינו שילמדו בתוה"ק ויקיימו מצוותיה ג"כ עומדים לנו לזכות והצלה.

יציין, בעידנא דידן כבר בדקו ומצאו כי פסוק זה הינו פסוק שלם היחיד בכל התנ"ך שגימטריא שלו עולה כמנין "ראש השנה", וזה רמז נפלא פי כמה.

אמנם במכתב שכתב הגרא"ח נאה צ"ל כמה דברים נפלאים מגדלותו של הגה"ק ר' יוסף חיים זוננפלד גאב"ד עיה"ק ירושלים תו"ב (נדפס בספר 'מרא דארעא דישראל', ח"ב עמ' רעא), כותב שם גם רמז הנ"ל משמו, וז"ל:

... ועתה רמז מהגריה"ז לענינא דיומא, 'למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך', ידוע מהזוה"ק שבכל מקום שנאמר 'היום' זה קאי על ראש השנה, ובפרט פסוק זה שמפורש בו 'למשפטיך עמדו' שהוא ר"ה יום המשפט. ואמר שפסוק זה כולו בגימטריא 861 בדיוק כמו "ראש השנה" הפלא ופלא.

כאשר אנו מבקשים לעורר זכות אבות ואמהות יש להסמך כמה רמזים מופלאים שרמזו צדיקים ובוודאי בזה עוררו עוד ועוד אבותינו ואמותינו

למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך - פסוק היחיד מכל התנ"ך העולה בגימטריא כמנין "ראש השנה"

וכתב בקרן ישועה (חודש תשרי ד, ב). למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך (תהלים קיט, צא). בוודאי נוכל להסמך פסוק זה על ימי המשפט של ראש השנה, כי כבר ידוע (זוה"ק ח"ב לב ע"ב) כי "היום" הוא ראש השנה, וזהו למשפטיך עמדו "היום".

ובזה אני רואה רמז נפלא, אשר כל הפסוק הלז "למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך" [שעולה תתס"א] עולה "ראש השנה" במספר השוה.

ורמז זה ועוד כתוב גם בספר: אהלי שם (הרה"ק ר' שם קלינברג צ"ל הי"ד אדמו"ר מזלושיץ בקראקא): ונ"ל שזסה"כ (דברים כט, יד) "כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום" (- 'היום' הוא ר"ה - רמז לדבר "למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך" עולה "ראש השנה" - עולה אלף תשכ"ד כמנין "אברהם יצחק יעקב שרה רבקה רחל לאה", שכולם עומדים אתנו לזכות

דבר נאה אמר פעם הרה"ק רבי משה יחיאל מאוז'רוב זי"ע: הנה ידוע ומפורסם כי היום הראשון של ראש השנה הוא "דינא קשיא", והיום השני הוא "דינא רפיא", ולכאורה אם כן היה מן הראוי כי ביום הראשון נקרא ונזכיר את נסיון העקידה, בשביל ליתן לנו תקוה ועוז ב"דינא קשיא", ורק ביום השני נקרא את פרשת "וה' פקד את שרה!" אף הוא חזר ויישב באופן נפלא: הלא נשים רחמניות הן יותר מן האנשים (מגילה יד, ב), זקוקים אנו איפוא ביום הראשון שהוא "דינא קשיא" לזכות אמהות דוקא... זכותה של שרה אמנו ע"ה... ורק ביום השני שהוא "דינא רפיא" מזכירים את זכות האבות, אברהם אבינו ויצחק אבינו ע"ה...

וכתב מרן ה"שפת אמת" זי"ע באחד ממאמריו (פסח תרמ"ב), בלשון קדשו: "והנשים רחמנים ביותר, כמו שאמרו חז"ל (מגילה יד, ב) ששלחו לחולדה הנביאה, כן יעשה לנו עתה בזכות אמהות. לכן גם למאן דאמר (שבת נה, א) תמה זכות אבות, זכות אמהות לא תמה..." עכלה"ק.

כן ירחמנו השי"ת בזכות אמותינו הקדושות ויגאלנו גאולת עולמים בב"א

יקרה מפנינים

מעלת ברכת 'לשנה טובה' איש לרעהו

הרה"ק ה'צמח צדק' מליובאוויטש זי"ע אמר בראש השנה, הרי יש ב' מלאכי השרת המלווים לו לאדם, וכששומעים איך שמאחלים זה לזה, לשנה טובה תכתב ותחתם וכו' בטוהר לב, הם עולים למעלה כמליצי יושר להפציר לשנה טובה.

הרה"ק מלובלין זי"ע אמר לבאר את הפסוק (תהלים מז, ו) עלה אלקים בתרועה ה' בקול שופר, שביאור הפסוק הוא כך עלה אלקים - מידת הדין שנקראת 'אלקים' מתעלה ומסתלקת, בתרועה - על ידי שבני ישראל

שהוא עונה לחש, הינו מה שמלחשים ומברכים בני ישראל זה לזה אחד את חברו, וזהו יתברך שמו עונה ומושיע כפי דברי ברכתם.

וב'צמח דוד' (להרה"ק רבי דוד מזאבלטוב): וכל מאמינים שהוא עונה לחש, רצ"ל דצריכין להאמין שהשי"ת עונה אפילו לשאינם צדיקים רק נלווים ליראי ד', וכשיושבים יחד בסעודה מבקשים טוב אחד על חברו השי"ת עונה להם כל מבוקשם, הגם שהיא כמו לחש שאחד מלחש לחברו, וזה פירושו וכל מאמינים שהוא עונה לחשותו, ומובן.

מתאחדים באהבה ורעות, ואמר שבזה שבני ישראל מאחלים איש לרעהו 'לשנה טובה תכתב' באחדות ואחוה בליל ראש השנה, בזה מתעלה מידת הדין ומתמתקת, וסיים ה' בקול שופר, מידת הרחמים מתעוררת על ידי תקיעת שופר. (אמרות טהורות)

כתב ב'דברי תורה' (להרה"ק ממונקאטש זי"ע ח"א אות ק"ו): שמעתי בשם הרב הקדש מו"ה שלמה מדאלינא זי"ע בשם אחד מרבותיו [כמדומני בשם רבנו הק' החוזה מלובלין זי"ע] על מ"ש וכל מאמינים

הרה"ק רבי שמואל שמריהו מאווצא זי"ע כותב בספרו הטהור "זכרון שמואל" (פרשת וירא), בזה הלשון: "שמעתי מאדמו"ר הרב המגיד (=מקאזניץ) זי"ע כשקרא בראש השנה הפסוק "וגם את בן האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא", אמר בלשון לע"ז: **רבנו של עולם, אין אינץ נישט? (=ואותנו לא?)**."

ומבאר שם: "והבנתי דבריו הנעימים, על פי המדרש (ב"ר נג, יד) על הפסוק (תהלים לט, יג) שמעה תפילתי ה' ושועתי האזינה אל דמתי אל תחרש: אל דמעתה של הגר לא החרשת! אל דמתי אתה מחריש? ואם כן זה ששמע לקול הקריאה הוא מליצה על בני ישראל, כדי שלא יהיה פתחון פה לשטן, והקב"ה צפה שיקום דוד ויתפלל בזה הטענה. וזה פירוש הפסוק **"וגם את בן האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא"**, היינו בכדי שיהיה טענה "לזרעך", זרע אמת, זרע יצחק ויעקב, כשיצטרכו. והוא פירוש נחמד ונעים בעזרת ה' יתברך..." עכלה"ק.

כ"ק מרן אדמו"ר מגור שליט"א ביאר על הפסוק "ותקח לו אמו אשה מארץ מצרים", איתא במדרש (ב"ר נג, טו): אמר רבי יצחק זרוק חוטרא לאוירא ועל עיקריה הוא קאים (=זרוק מקל לאויר כלפי מעלה והוא נופל על שורשו לארץ), כך לי שכתוב "ולה שפחה מצרית ושמה הגר". לפיכך קוראים פרשה זו בראש השנה, להזכיר לאיש ישראל כי תמיד ביכולתו לשוב למקומו הראשון... זרוק חוטרא לאוירא ועל עיקריה הוא קאים... כמה שניתק עצמו - יש בכוחו להשיב עצמו למקומו...

"תקיעת שופר"

התעוררות קודם התקיעות

סיפר מרן בעל **"אמרי חיים"** זי"ע מויז'ניץ, כי פ"א בר"ה לפני התקיעות,

נכנס זקנו בעל **"צמח צדיק"** זי"ע מויז'ניץ לחדרו, והתהלך אנה ואנה בהתרגשות גדולה. לפתע הכירו שינוי בפני קדשו. ה**"צמח צדיק"** זי"ע נתן את ידו על המזוזה, ואמר: לכאורה ה' קשה לי מה שאמרו חז"ל (ויק"ר פ' כ"ט, ד) "בשעה שישראל נוטלין את שופריהן ותוקעין, הקב"ה עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים", לכאורה מה שייך אצל הקב"ה כסא, ומה שייך עומד ויושב? ברם, תירץ ה**"צמח צדיק"** זי"ע, באמת הכל הוא כדי לשבר את האוזן, כי ביום הדין בא השטן לקטרג, וכמעט שצד הדין מתגבר, ח"ו, על כך אמר הקב"ה כביכול, מי הביאני לשבת על כסא הדין, והרי אנכי מקור הרחמים? אלא אם השטן פעל אצלי להפוך את מידת הרחמים למידת הדין, מה יעשה כנגדו ילוד אשה? דבר פשוט הוא שהשטן יכול לפעול אצלו שיעבור עבירה. ובכח טענה זו מתהפך הכל לרחמים. וזהו "עומד מכסא דין" - מכסא דין גופא, כלומר, התעוררות מדת הדין מביא את הקב"ה לעמוד ממידה זו ולשבת "על כסא רחמים". ככלותו לדבר, נכנס ה**"צמח צדיק"** לתקיעת שופר. והוסיף ה**"אמרי חיים"** שיש לומר שמלכתחילה מתיישב כביכול הבורא ית"ש מרצונו על כסא הדין, כדי לתת מקום להמלצה זו. ועוד התבטא ואמר: "דאס ווארט איז קדשי קדשים!" והפטיר "אוי, האבין מיר א רחמנות'דיגען באשעפער!". (שרפי קודש עמ' קיד)

מנהג ישראל, אשר יסודו מרבתינו המקובלים, לומר קודם תקיעת שופר "למנצח לבני קרח מזמור". אמר על כך פעם **כ"ק מרן אדמו"ר מגור שליט"א**: הנה בעת מחלוקת קורח ביקש משה רבינו ע"ה ואמר לפניו יתברך (במדבר טז, טו) אל תפן אל מנחתם, ואיתא במדרש שם (במדב"ר יח, י) שתפילתו היתה "אל תקבלם בתשובה", ומכל מקום לבסוף ניצולו בני קרח על ידי שהרהרו בתשובה כדאיתא

בחז"ל (שוח"ט תהלים, יח), ויש מכך לימוד עצום לדורות, שאפילו הירוד שבישראל, שמשו רבינו ע"ה איש האלקים בעצמו התפלל עליו שלא יקבלו השי"ת בתשובה, מכל מקום אם שב בכל לבו אין יכולת למנוע ממנו את שערי התשובה. ומטעם זה אומרים קודם תקיעת שופר "למנצח לבני קרח מזמור", לעורר את בני ישראל על גודל כח התשובה שלמדים אנו מבני קרח, לבל יתיאש שום אדם מישראל לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך...

קדושת מנהגי ישראל

הרה"ק **רבי חיים מאטיניא זי"ע** היה רגיל להפליא את קדושת מנהגי ישראל, באומרו שגם מהמנהגים נבראים מלאכים, ולא רק מהמצוות. והראה לכך מתקיעת שופר, שאנו תוקעים תשר"ת תש"ת תר"ת רק מספיקא, כדאתקין רבי אבהו בקיסרי (ר"ה לה, א), ואף על פי כן אומרים אנו ביהי רצון שאחר התקיעות שהמלאכים היוצאין מן הקשר"ק, מן הקש"ק ומן הקר"ק, ימליצו טוב בעדנו, הרי שגם ממנהגי ישראל נבראים מלאכים.

בהלת השטן, היא עצמה לימוד זכות על ישראל

הרה"ק **רבי יצחק מווארקא זי"ע** אמר שכששומע המקטרג את קול השופר והוא נבהל, שואל אותו מיכאל המלאך, מה לך כי התבלבלת? אומר לו השטן, אני מפחד שמא הגיע הסוף שלי. אומר לו מיכאל שר ישראל, אהה, אתה הוא מלאך, וכשאתה מתיירא שמא הגיע סופך אתה מתבלבל כ"כ, והנה בני ישראל קרוצי חומר, שהם מלאים פחדים ובהלות כל השנה, כמ"ש בתפילת **רבי אלימלך** שכל העוונות הם מרוב התלאות והצרות, ואיך אתה בא לדון אדם שלא התפלל מנחה בכונה לאחר שהוא מלא טירדות, והרי אתה מלאך וגם אתה רועד מפחד שמא הגיע יומך. נמצא שעצם הבהלה של השטן, זהו לימוד זכות על בני ישראל:

כח השופר לעקור שורשים רעים
ולעלות גם מי שביד הסט"א

בליקוטי הרי"מ שופר ראשי תיבות
ש'ורש פ'ורה ר'אש ו'לענה (פר' נצבים
כט, יז). שופר נעמט ארויס אללע
געמיינע שרשים (שופר מוציא כל
השרשים המכוערים). שעל ידי שופר
של ראש השנה נעקרים כל השרשים
הרעים שבישראל.

כע"ז, **באהל שלמה** ((תרפ"ד-תרצ"ה)
עמ' ה, העתקת מאמרים מהגה"צ ר'
צבי מאיר הכהן זצ"ל אבד"ק ראדמסק,
בנו של הרה"ק התפארת שלמה זצ"ל))
בשם **היהודי הק'**... ובאלו ימים הוא
עת רצון, ובפרט בראש השנה שאנו
תוקעים בשופר. ושמעתי בשם **הרב**
היהודי זצלה"ה מפרשיסחא שאמר,
שר"ת שופר הוא **ש'ורש פ'ורה ר'אש**
ו'לענה, הכוונה אפילו מי שנפל כ"כ

השטן לא רוצה לקטרג כיון שיחשב להם למצוות

בדרושי וחדושי **רבי עקיבא איגר**. איתא
בגמ' (ר"ה ט"ז סוע"א) למה תוקעין
ומריעין כשהן יושבין ותוקעין ומריעין
כשהן עומדין, ומשני כדי לערבב
השטן. ופירש רש"י ז"ל שלא ישטין
שכשישמע ישראל מחבבין את המצות
מסתתמין דבריו. ולכאורה קשה, וכי
בעבור שישראל מחבבין את המצות
יירא לשטנם. ונ"ל, דהנה אמרו (יומא
פ"ו ע"ב) דמי שעושה תשובה מאהבה
זדונות נעשות לו כזכיות. וזה כונת
רש"י ז"ל כיון שיראה שישראל מחבבין
את המצות שעושים דרך חיבוב ואהבה,
ירא לשטנם להגיד העבירות שבהם,
כי מכל עבירה שיגיד עליהם יתוסף
אליהם עוד זכות ומצוה, לכן שתיקתו
יפה מדיבורו. (מספר 'שיחת חולין של
ת"ח', והובא ב'חוט המשולש')

לסטרא אחרא, אעפ"כ השופר יכול
לעלות אותו...

עוד רמז על שופ"ר, מביא **הט"ז** (אורח
חיים סימן תקפה ס"ק ז) ועוד הביא
ב'**טור**, וז"ל: רמז לדבר אין שטן ואין
פגע רע ר"ת שופר, פ"י כשיש שופר אין
פגע רע. וקשה היכא רמיזא "אין שטן,
אדרבה להיפוך משמע ח"ו. ונ"ל דהוא
ע"ד שמצינו במדרש, שסמאל עצמו
מלמד זכות על ישראל, ואמר יש לך עם
כמלאכים כו', ע"כ אמר כאן "שטן ואין
פגע רע", כלומר, אף שהשטן שם הוא,
מ"מ אין פגע רע, כי הוא עצמו נהפך
לטובה, ממילא הוה כאלו אינו שם כלל
והוה שפיר "אין שטן".

שופר ממשיך בני חיי ומזוני

אי' **מהרה"ק מרוזין** זיע"א, עלה אלקים
בתרועה ה' בקול שופר, זמרו לאלקים

יקרה מפנינים

סגולה מיוחדת לזכות בדין!

יום ראש השנה, הוא יום בו כולנו מחפשים
עצות ודרכים להיטיב את גזר דיננו, לזכות
בשנה טובה ומבורכת. הנה סגולה יקרה
שגילה הגאון **רבי שלמה קלוגר** זצ"ל בספרו
'**חכמת שלמה**', וכך הוא כותב: כדי שניגזר
ביום הזה לטובה ולברכה, עלינו להאמין
ולבטוח שבאמת ייגזר בו גזר דיננו לטובה.
אנו צריכים לחשוב ולהאמין שבדאי ניכתב
לטובה. המחשבה הזו והאמונה הזו - זה
מה שביא לנו באמת שנה טובה ומתוקה.
לכן אנו אוכלים את הסימנים בראש השנה
ומלווים אותם בתפילות לשנה טובה, כדי
להגביר את האמונה והחשיבה הטובה על
השנה הבעל"ט. ולכן, בראש השנה בבוקר,
לאחר תפילת שחרית, כדאי לומר בפה
מלא: 'כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, גם
זו לטובה' - כל מה שעושה הבורא - הוא
לטובה. אם נחשוב כך, נאמין כך ונאמר כך
- זו סגולה כבירה שאכן כך יהיה, כל השנה

הבאה תהיה טובה ומבורכת! (גליון 'פניני
פרשת השבוע' להגר"א קובלסקי שליט"א)

.....

הכתיבה לחיים פי' החקוקה במחשבתו של אדם

כתב **בעבודת ישראל** (פרשת נצבים) -
בשם הרה"ק **המגיד ממעזריטש** זי"ע: כבר
ידוע דברי אדונינו מו"ר הגאון **מוהר"ב**
[המגיד ממעזריטש] זצ"ל כ' הכתיבה
לחיים בספר, פירושו החקוקה במחשבתו
של אדם. כי הרשע בזוכרו את עוונותיו
ונפחד ונרעד ואין ליבו ברשותו לשוב אל
ה', הרי זה נכתב לאלתר למיתו, סימן לדבר
המחשבות המבלבלות אותו ומפגין את לבו
באימת מות. מה שאין כן הצדיקים, הגם
שהם זוחלים ורועדים מאימת ה' יתברך הם
בוטחים ביצועתו וחסדו ומתחזקים לשוב
אל ה' והם נכתבים לאלתר לחיים וחקוק
במחשבתם הכתיבה לטובה, והגם שבאים
לו איזה הרהורים המזכירים לו עוונותיו אשר

הם רומזים אל הקטרוג למעלה, מכל מקום
הם מסיחים דעתם אל גודל התשובה ועזיבת
החטא מהיום והלאה ובקבלת עול מלכות
שמים ולבטוח בחסדו הגדול, ומכוונים שם
ע"ב המורה על חסד הבורא יתברך שמו,
עכ"ל.

.....

שתמליכוני עליכם -
שאינו דואג עבור עצמו כלל במקום המלך

כתב **בארץ צבי** (קוזיגלוב, עמ' רכח)...
כתוב במגילת אסתר (ה, יד) 'ובוא עם המלך
אל המשתה שמח', והגיד הרה"ק **מקאצק**
זצ"ל שנכתב זה בקרא (אף שהן דברי זרש
להמן ימ"ש) כדי ללמוד מזה מוסר, שכל
הרפתקאות שעוברין על האדם, מכל מקום
כשיבא לפני המלך, מלכו של עולם, צריך
לבוא לפניו שמח וטוב לב, ולא להראות לו
פנים זועפים כלל, והוא בגדר קבלת מלכות,
להראות שאינו דואג עבור עצמו כלל במקום
המלך עכדה"ק...

"אמרות טהורות בתפילת ר"ה"

"זכרנו לחיים" - מרן הלב שמחה מגור זי"ע היה מרגלא בפומיה: **"וכתבנו בספר החיים למענך אלקים חיים"**, ישנם יהודים שלא חיים בהאי עלמא עבור עצמם כלל... כל חייהם אינם אלא למענו יתברך... לקדש שמו יתברך בעולם... לעשות רצונו בלבב שלם... על זה מבקשים אנו: רבונו של עולם, במטו מין כתוב אותנו בספר הזה של אלו שחיים רק למענך... "בספר החיים למענך"...

'ונתנה תוקף קדושת היום' - הרה"ק רבי שרגא פייוויל מגריצא זי"ע אמר פעם אחת בדרשה בר"ה לפני התקיעות בהתעוררות גדול בפיוט ונתנה תוקף, אשר לפני דרי מטה בני אדם צריכים להאריך כ"כ עד שיתעוררו היינו לחשוב ולהגיד תוקף קדושת היום כי הוא נורא ואיום ובו תנשא מלכותך, ויכון בחסד כסאך וכו' וכו', והשי"ת הוא דיין ומוכיח וכו' וכותב וחותר, ובשופר גדול יתקע וכו' וכו'. אבל המלאכים דרי מעלה יתעוררו ויחפזון וחיל ורעדה יאחזון באם יאמר לפנייהם רק התיבות הללו 'הנה יום הדין' המה אינם צריכים לכל האריכות, כמו לבני אדם. וע"ד 'הודו לד' קראו בשמו' היינו לפני בני ישראל די באם רק קוראים בשם ה' אז קמים להודות, אבל 'הודיעו בעמים עלילותיו' באם רוצים שהעמים יודו צריכים לחשוב לפנייהם באריכות עלילותיו של השי"ת. כן המלאכים למעלה די לפנייהם הכריז הנה יום הדין, וחיל ורעדה יאחזון, עכ"ק. (תפארת ישראל אות לה)

'הטוב ומיטיב לרעים ולטובים' - שמעתי מזקני הקדוש החידושי הרי"ם זצ"ל בשם הרבי ר' בונם זצ"ל פירוש על 'הטוב ומיטיב לרעים ולטובים', אלו

של פרנסה לכל ימות השנה... זוהי אכן "חכמה" מיוחדת...

וכתב ב"תפארת שלמה" (מאמרי ר"ה ד"ה תקיעת שופר): "תקיעת שופר ורדיית הפת חכמה ואין עמה מלאכה (ד"ה כט, ב)... כאשר מתעורר עולם החכמה ממילא יורד כל השפעות טובות ופרנסה טובה לכלל ישראל, וזה שעולה שניהם בקנה אחד - תקיעת שופר ורדיית הפת חכמה, כי כאשר מתעורר עולם החכמה על ידי תקיעת שופר, יורד גם כן השפעות טובות, רמז ל"רדיית הפת"... על ידי עולם החכמה שנתעורר בתקיעת שופר יורדים כל השפעות על השנה הבאה". עכ"ל.

והוסיף בספרו (מאמרי יום הכיפורים ד"ה תניא): **"כי זה ההידור ותפארת להשי"ת כשבני ישראל יש להם פרנסה בכבוד ועוסקים בתורה מתוך הרחבה"**... ומפרש שם בזה סמיכות הבקשות בברכת המזון: הרחמן הוא ישתבח לדור דורים ויתפאר בנו לעד ולנצח נצחים - הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד... כי אכן כשמתפרנסין בני ישראל בכבוד זוהי תשבחתו ותפארתו יתברך...

בעטרת ישועה (מהרה"ק ר' יושע מדזיקוב זיע"א, פרשת שופטים, יב)... נודע אשר ע"י כח השופר ממשיכין בני חיי ומזונא, כי שופ"ר נוטריקון פקידת שרה רחל וחנה רומז על בנים, גם ממשיך חיים בסוד שופר מאריך [ר"ה כו ע"ב] רומז על המשכת חיים באריכות ימים, גם נאמר רחמנא אמר תקע"ו [ר"ה טז]. אשר תקע"ו עולה עוש"ר, גם נאמר ובאו האובדים בארץ אשור [ישעי' כז יג] [הרומז על טוב ועשירות כי אשור"ר מלשון חיזוק. ועיין לעיל בפרשת פינחס מאמר א] כנודע מדברי מרן זצ"ל [עיין באמרי נועם מועדים ח"ג במאמרים לט"ו בשבט ד"ה אמרו חז"ל], הרי אשר בכח השופר ממשיכין כל הג' טובות עולם הזה וכן"ל.

זמרו וגו' (תהלים מז, ו-ז) בעת תקיעת שופר הוא עת רצון גדול, ובשעת התקיעות יכול לפעול ישועה עבורו ועבור בני ביתו. וזהו מ"ש דוד המלך ע"ה: 'עלה אלקים בתרועה', מדת הדין עולה ומסתלקת כשתוקעים בשופר, ה" בקול שופר, ובמקומו באה הוי"ה שם הרחמים, 'זמרו לאלקים זמרו' עד שגם מדת הדין מזמרת ומסייעת שיהיה שנה טובה לישראל. ואילו היו יודעים איזה עת רצון היא בשעת תקיעת שופר, היינו מחזיקים את הזמן הזה בשתי ידיים כדי שלא יעבור.

"תקעו בחודש שופר וגו' כי חק לישראל הוא" - חק לישני דמזוני

והרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע כותב בספרו **"ליקוטי מוהר"ן"** (ח"ב סי' ח) פירוש נורא הוד בענין **"חוק - לישנא דמזוני"**, ותוכן דבריו: כי כבר נודע מה שכתבו המקובלים כי כשחוטא אדם רח"ל נוטלת ממנו הסטרא אחרא את כל תורתו ותפילתו וניזונת מהם, ורק לאחר ששב בתשובה ומקיש על שערי רחמים מתקיים בו "חיל בלע ויקיאנו מבטנו יורישנו אל" (איוב כ, טו), ומקיא הא אחרא את כל מה שגזלה ממנו בתחילה ומשיבה לו את מדרגותיו. והדברים עתיקין.

והנה תיקון זה נעשה על ידי התפילות בראש השנה, שבכח תפילותינו ובקשותינו מוציאים אנו מידיהם את כל ה"מזונות" שגזלו מאתנו במשך ימות השנה. וזהו שאמר הכתוב: "כי חוק - לישנא דמזוני - לישראל הוא", כלומר: כל ה"מזונות" שגזלה מאתנו הא אחרא במשך ימות השנה, "לישראל הוא" - מוטל עליה להחזיר אותם עתה לישראל, כי כן הוא ה"משפט לאלקי יעקב":

'תקיעת שופר ורדיית הפת חכמה ואין עמה מלאכה'

הרה"ק מצאנו זי"ע בעל ה"דברי חיים" היה אומר: תקיעת שופר בלבדה לא סגי, עיקר ה"חכמה" בשופר הוא לקשר בין "תקיעת שופר" ל"רדיית הפת"... היינו להשפיע לקהל עדת ישרון שפע

שלפעמים המה רעים ופעמים המה טובים. (שפתי צדיק נח אות י')

'וכל מאמינים שהוא עונה לחש

- ב"טיש" שערך פעם בראש השנה הרה"ק רבי יעקב אריה מראדזימין זי"ע פירש ואמר: הכל מאמינים ויודעים כי כאשר מתרבה הקטיגוריא לפניו יתברך ביום הדין, מה "עונה" להם השי"ת? הוא צועק ואומר: זאלל זיין שטיל, "לחש" שיהיה כאן... שקט...

'כי אתה שומע קול שופר ומאזין תרועה ואין דומה לך' - הרה"ק רבי יעקב יוסף הכהן מפולנאה זי"ע, תלמידו של הבעש"ט, כותב בספרו "תולדות יעקב יוסף" פרשת פינחס (אות ב) בזה הלשון: "שמעתי בשם חכם ספרדי בנוסח תפילת ראש השנה: כי אתה שומע קול שופר ומאזין תרועה ואין דומה לך, דאין לו שחר כלל. ואמר,

הטבע? ומשני באמת "מאין דומה לך" בזה, מצד רחמנותו. וק"ל. ודברי פי חכם חן". עכלה"ק.

ופירוש יקר זה הובא גם בקצרה בפרי מגדים (ס' תקצב א"א סק"א): "שמעתי בשם הגאון רבינו חיים כהן ראפפורט ז"ל אב"ד דק"ק לבוב והגליל: "שומע קול שופר" פשוט - צדיק מעיקרא, "ומאזין תרועה" - בעל תשובה, לבו נשבר, יותר מקרוב, על דרך האזינו השמים ותשמע הארץ - האזנה מקרוב שמיעה מרחוק (ספרי שם), "ואין דומה לך" - מלך בשר ודם אין משתמש בכלים שבורים. דברי פי חכם חן":

ואי' מהרה"ק ר' צדוק הכהן וכמה צדיקי הדורות זיע"א שפירשו: השי"ת שומע את עומק שבירת לבו של איש ישראל, אף כשהוא טמיר ומכוסה עמוק עמוק בתוך לבו של אדם עד שאינו מרגיש בו כלל... גם קול "תרועה" כזאת שומע השי"ת... והנה שמיעת קול שכזה - אין שום מלאך ושרף יכול לעשות כן, רק

דמצינו מידת הקב"ה היפך מידת בשר ודם, כי מלך בשר ודם שהיו לו ב' עבדים, אחד עובד המלך מנעוריו ולא נמצא עולתה בו כי ישר הוא בעבודת המלך, ועבד השני מרד במלך ואחרי זה חזר בו ונעשה עבד נאמן, בוודאי אהבת המלך לזה העבד הנאמן מנעוריו יותר שלימה אהבתו מאהבת העבד שמרד בו תחילה.

מה שאין כן מידת הקב"ה אינו כך, שאוהב יותר לבעל תשובה מצדיקים גמורים, וכדאיתא (ברכות לד, ב) מקום שבעלי תשובה עומדין אפילו צדיקים גמורים אין יכולין לעמוד.

והנה בספר של"ה כתב דצדיק גמור נקרא "שופר", ובעל תשובה נקרא "תרועה", עיין שם. והנה שמיעה - הוא מרחוק, האזנה - מקרוב (ספרי ריש פרשת האזינו). ובזה יובן: "כי אתה שומע קול שופר" - רצונו לומר מרחוק, לצדיק, "ומאזין תרועה" - היינו לבעל תשובה, מקרוב. וקשה הא הוא היפך

יקרה מפנינים

כיון שאתה מלך הכבוד, יכול אתה למחול על כבודך

פעם אחת אמרו לפני הגר"ח מבריסק זצוק"ל אמרה חסידית, וקלסה עד מאד. הנה נהגו הרבה קהילות מישראל ע"פ האריז"ל לומר בליל ראש השנה אחר תפילת ערבית, פרק לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה, וגו' הוא מלך הכבוד סלה. ולכאז' עתה בר"ה שאנו באים לפני מלך העולם שיכתבנו ויחתמנו לכתיבה וחתומה טובה, ויסלח עונותינו. וקשה שהרי אמרו חז"ל 'מלך שמחל על כבודו, אין כבודו מחול', איך יכול הקב"ה למחול עונותינו? ותירצו ע"ד החסידות ע"פ מש"כ 'שום תשים עליך מלך', כיון שכבודו של מלך אינו בידו, אלא שהקב"ה צוה שנשים עלינו מלך, זהו הטעם שאין מלך יכול למחול על כבודו, שאין כבודו בידו כלל. ולכן אנו אומרים להשי"ת, הרי אתה הוא מלך הכבוד, וממילא הגם שאתה מלך

יכול אתה למחול לנו. שהרי כל הטעם שאין מלך יכול למחול, הוא רק משום שאין כבודו בידו, אך הקב"ה שהכבוד שלו, והכל שלו, בוודאי יכול למחול. ובזה אנו שמחים לגשת בראש השנה ולקבל עלינו מלכותו, לומר לפניו מלכויות, ואין אנו חוששים שע"ז לא תהא לנו מחילה ח"ו, משום שאנו מקדימים 'מי זה מלך הכבוד - הוא מלך הכבוד סלה', אשע"כ יכול הוא למחול לנו באהבה. הגר"ח שמע וקילס את הדברים. (מתוך שיעור של הרב רייזמן שליט"א א' אלול תשע"ט)

.....

סימנא מילתא

איתא (או"ח ס' תקפ"ג ס"ב) דלא יאכלו בראש השנה אגוז כי גימטריא חטא, דאלו הב' אותיות השורש מחטא. ונראה הפירוש בזה דלכאורה אינו מובן, וי"ל דכל כך יהיה

בגדר בעל תשובה ויהיה נמאס ומרוחק אצלו החטא אשר אפילו מה שגימטריא של החטא אינו יכול ליקח לתוך פיו. (יכהן פאר לראש השנה)

.....

המל"ך: הרה"ק רבי מאיר ממיר, תלמידו של הס"ק הר"מ מלעכוין ז"ל היה פ"א בר"ה בלייפציג, ובעת התפילה עגמה נפשו ולבבו לרבו הס"ק, והתפלל בעגמת נפש ובמרירות עצומה, ובבואו לפני המל"ך שמע את קול רבו הס"ק שואג בקול גדול המל"ך והחיה את נפשו, בבואו על פורים ללעכוין פתח הס"ק ואמר בשלחנו הקדוש ונשמע פתגם המלך בכל מדינות מלכותו (אסתר א, כ) כשאיש ישראל אומר המלך יכולים לשמוע זאת בכל מדינות מלכותו יתברך, וצעק מאיר איז דאס וואהר (פי' אמת). (תורת אבות לר"ה אות י"ז דף קל"ג ע"ב)

השי"ת בכבודו ובעצמו... וזהו "ואין דומה לך"...

ואין דומה לך שתעשה קידוש החודש על פי בניך

ראיתי בפירוש המחזור דראש השנה חידוש פלא, בברכת שופרות מסיימים 'כי אתה שומע קול שופר, ומאזין תרועה ואין דומה לך', היינו שהקב"ה שומע לקול תקיעותנו בשופר, ומאזין לתרועתנו, ואין דומה לו ית', וצריך להבין מה שיך לומר כאן 'ואין דומה לך'? הרי גם אנשים שומעים שופר ותרועה? ואין לומר שהכונה שאין עוד אלוה אחר ששומע קול שופר, כי אחד אלקינו בשמים ובארץ, וכי זאת מה שאנו באים להודיע כעת שאין עוד מלבדו ית'? וכתוב בפירוש המחזור **להרוקח ורבי יהודה החסיד** והראשונים, [מחזור הדרת קודש] 'ואין דומה לך שתעשה קידוש החודש על פי בניך'. כי הנה אנו תוקעים בשופר בר"ה, ולבד מזאת מבואר בגמ' שבכל ראש חודש, לאחר שקבלו עדות החודש וקדשו את החודש, הן אם מלא הן אם חסר, היו תוקעים בשופר, וכמבואר בגמ' סנהדרין דף מא 'בשיפורא ידע בחד שיפורא אמר דטעי בתרי שיפורא לא אמר דטעי'. ופרש"י: 'שיפורא - שופר היו תוקעין בקידוש החדש, ביום שהוא מתחיל, הן מלא הן חסר, וזה לא שמע את השופר'...

עולמות עליונים מתנהגים כפי החלטת בית דין של מטה

וזהו פירוש הברכה 'ואין דומה לך', שהקב"ה מסדר את הזמנים מדי חודש בחודשו כשהוא שומע קול שופר בית דין כשמחדשין החודש, ועי"ז מקבל קידוש החודש, וכמו כן בחודש תשרי, הקב"ה מסדר כסאות למשפט על הצד שבני ישראל יקדשו את החודש, ואם נתגלה שהיה אלול מעובר, מבטלים סדר הכסאות ומסדרין אותו למחר. הקב"ה אומר לבית דין של מעלה 'אני ואתם נרד לבית דין של מטה'... ועל זאת אנו מברכים 'כי אתה שומע קול שופר', ששומע לקול התחתונים לציית לדברי הלל וחבריו, ובזה 'אין דומה לך',

שכל סדר הנהגת העולם הוא שהתחתון שומע לעליון, ואין דומה לו להקב"ה שהוא עליון ושומע לקול שופר של התחתונים. וכן בשופר של ר"ה, הוא עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים. אך יתרה מזאת יש בר"ח ענין של שמייעה בקול שופר של חכמי ישראל, לא רק שעוררו רחמיו כמו בשופר של ר"ה, אלא שקבעו כך וכך יהא, והקב"ה שומע לקולם. כביכול. 'ואין דומה לך'. (מתוך שיעור הרב רייזמן יום רביעי ד תשרי תש"פ)

ובשיח שרפי קודש הביא בשם **האדמו"ר מסאטשוב** (בעל אבנ"ז) זי"ע שאמר למה לא נתייסד פייט על ליל ר"ה על כי מחבר הפייט הי' **ר"א הקליר** והכל עפ"י ר"ה"ק כמו שראה השירה בשמים שאומרים המלאכים בקדושה כן יסד וחיבר הוא למטה זה הי' יכול להיות בליל יו"ט אחרים אבל בליל ר"ה הא אין מקדשין החודש בלילה ולא ידעו המלאכים לומר שירה של יו"ט. וגם אינם אומרים שירה בשעה שספרי החיים והמתים מונחים לפניו כמו שאמרו בגמ'. ע"כ לא חיבר פייט על ליל ר"ה כיון שלא ראה היאך ובאיזה אופן המלאכים אומרים אז שירה אח"כ מצאתי שכן כתוב בס' הקה"י וכן בכל בו בשם המדרש שכשרצה **ר"א הקליר** לייסד הפייט עלה לרקיע ושאל למיכאל היאך המלאכים שוררים והראוהו וכן יסד הוא עפ"י א"ב.

"תשלך"

מגביה העבירות

הביא **בשם משמואל** (שמיני). מספרים על הרה"ק **מראפשיץ** זצללה"ה שהלך ר"ה לתשלך ופגע **בהרבי מלובלין** זצללה"ה בחזירתו מתשלך, ושאלו הרבי אנה אתה הולך, והשיב שהולך להגביה מה שהשלך הרבי, ולא לבד בדרך צחות אמר כן אלא שכן הוא באמת.

"בין כסא לעשור"

י' ימי תשובה כנגד י' הדברות

אי' **בתנא דבי אליהו** (זוטא, פ' כ"ב) 'מפני מה הקב"ה מצוי להם לישראל באלו הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים, כנגד עשר נסיונות שנתנסה אברהם אבינו וכנגד עשרת הדברות שקבלו בסיני'.

ובשם **הבעש"ט** אי', בימים ההם ובעת ההוא נאום ה' יבוקש את עון ישראל ואיננו וגו' כי אסלח לאשר אשאר. יש להבין: מאחר שיסלחו לישראל כל עונותיהם למה יבוקשו העוונות? והתשובה היא כי: השב מאהבה זדונות נעשו לו זכיות (יומא פ"ו ב'), ואם כן יקבלו ישראל שכר גם על זדונותיהם. לפיכך יבוקש אחרי העוונות שלשעבר כדי להרבות שכרן של ישראל. זהו: "יבוקש את עון ישראל" בשביל להרבות שכרן דוקא משום "ואיננו" - שיהפכו לזכיות. ולכן אומרים מעביר ראשון ראשון ולא נאמר "מכלה" את החטאים דאולי יעשה תשובה מאהבה ויעשו זדונותיו לזכיות.

באחת מן השנים בעת שאמרו סליחות בבית מדרשו של הרה"ק **רבי פנחס מקאריץ** זי"ע, סובב לפתע הרבי את ראשו אל עבר קהל המתפללים כשהגיעו לומר את הסליחה 'עננו', פתח ואמר: "משל למלך שהיה יוצא מארמונו אל אזרחי המדינה פעם אחת בשנה לשמע את בקשות העם ולהבחין בצרכיהם, נתיניו של המלך שהיו באמתחתם בקשות רבות טכסו עצה כיצד יספיקו לומר את כל משאלותיהם בזמן כה קצר עד שגמרו בדעתם לומר בקול אחד בבוא המלך: "המלך עננו, המלך עננו" אמר הרבי: כן הוא עכשו כשמלך בשדה מאזין לקולנו, עצתנו היא לומר 'עננו עננו' ובכך ימלא כל משאלותינו (לקוטי אמרי פנחס אות נ).

כתב הרמב"ם (הל' תשובה פרק ז הל' ו) וזה לשון קודשו: גדולה תשובה שמקרב את האדם לשכינה שנאמר שובה ישראל עד ה' אלקיך, ונאמר ולא שבתם עדי נאם ה', ונאמר אם תשוב ישראל נאם ה' אלי תשוב, כלומר אם תחזור בתשובה בי תדבק, התשובה מקרבת את הרחוקים, אמש היה זה שנאוי לפני המקום משוקץ ומרוחק ותועבה, והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד, וכן אתה מוצא שבלשון שהקב"ה מרחיק החוטאים בה מקרב את השבים בין יחיד בין רבים, שנאמר והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני אל חי, ונאמר ביכניהו ברשעתו כתבו את האיש הזה ערירי גבר לא יצלח בימיו, אם יהיה כניהו בן יהויקים מלך יהודה חותם על יד ימיני וגו', וכיון ששב בגלותו נאמר בזרובבל

בנו ביום ההוא נאם ה' צבאות אקחך זרובבל בן שאלתיאל עבדי נאם ה' ושמתיך כחותם.

(ספרים קדושים, גיליונות, אור מופלא ר"ה תשפ"ד, יין ישן מכמה שנים, מתיקות ועוד. תשובות חן חן להני גברי מזכי הרבים ויזכו להרבות ולהיטיב ומן השמים יתברכו בכל הטוב)

עובדות צדיקים

צדיקי הדור מלמדים זכות

פעם אחת ביום ראש השנה קודם תקיעת שופר, ברח רבינו הקדוש ר' זוסיא מבית מדרשו ויצא לחוץ פתאום, ושם באמצע הרחוב פגש בילד עני אחד נער השלוח ונעזב ערום ויחף ורעב, ואמר הרב אל הנער הכי אין אתה

מתקנא בנער כמוך מן אומות העולם ההולך לקראתך שהוא יש לו כל טוב ואוכל ושותה ומלוכש היטב. והשיב הנער יהי לי אשר לי, ואני בעזרת השם יהודי אנכי ומאמין בה'. והלך תיכף אל בית המדרש, ובאלו הדברים הלך ללמד זכות על בני ישראל קודם התקיעות, וצעק ואמר: רבונו של עולם מי כעמך ישראל, הנה זה הנער עני ורעב ומחוסר כל, ואף על פי כן מקבל עליו הכל ואינו רוצה להחליף אמונתו. ועל ידי לימוד זכות זה נפתחו שערי רחמים על כל ישראל, זי"ע (זהב המנורה) (ראש השנה) - הרה"ק ר"ר משולם זוסיא מהאניפאלי זי"ע)

יהודי מתוק אתה, מתוק כדבש

מסופר ששנה אחת לא היה להרה"ק בעל ה'תפארת שלמה' מראדומסק זי"ע

יקרה מפנינים

שיר המעלות ממעמקים

ממעמקים קראתיך ה': פירש ואמר הרה"ק רבי דוב בער זי"ע האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש: משל למה הדבר דומה? למעיין שנסתם, מה עושים? חופרים עמוק עמוק עד שמגיעים למקור המעיין, נוטלים את העפר שבתוכו, והוא מתחיל שוב לנבוע, וככל שמעמיקים לחפור כן ירבה המעיין לפכות ומימיו יזרמו ביתר חוזק מאשר קודם. כמו כן, כשנסתם לבו של איש ישראל אשר הוא כ"באר מים חיים", צריכים אנו שהקב"ה יעיר רוח ממרום כדי לפתוח את מקור המעיין, שיפכו מחדש מימיו להחיותנו... וזוהי הכוונה "ממעמקים" קראתיך ה'... לפתוח מחדש את מקור הלב... את ה"מעמקים"...

• • • • •

לקונה עבדיו בדין: פעם, בראש השנה, כשהחלו לומר את הפיוט "לא-ל עורך דין", נעמד הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק

שאמר הכתוב (תהלים קלח, ב) **כי הגדלת על כל שמך אמרתך**, היינו: יותר גדול מכל ה"שמות" והכוונות - היא "אמרתך"... שאמרתי ונעשה רצוני...

• • • • •

התבוננות מיהו המצווה

סיפר הגה"ח רבי שמואל אהרן לידער זצ"ל ששמע מהרה"ח רבי חיים לובין ז"ל שפעם מצא באוצר כתבי יד ישנים כת"י של רבינו הרמב"ם המדבר בענין תקיעת שופר, ונכתב שם בזה הלשון: "אני משה בן מיימון, בראש השנה בהגיע זמן תקיעת שופר, עליתי לבימה ולקחתי השופר ביד, והתבוננתי מיהו המצווה, ומיד התחילו ארכובותי דא לדא נקשן, והתחלתי לתקוע". ע"כ. צא וראה עד כמה גדולה מדרגתו, מיד כשהתבונן מי הוא המצווה, נפלה עליו יראה גדולה ופחד נורא שכזה, זהו ענין 'דחילו' שצריך להיות בכל מצוה ויש להתחזק בזה (נטעי אשל)

• • • • •

מצוות תקיעת שופר

מתאמרא בשם הרבי ר' ברוך ממעז'בוז' זי"ע: א: הכוונה הגדולה ביותר בעת התקיעות היא לקיים את רצון השי"ת כפשוטו... רחמנא אמר תקעו (ר"ה טז, א)... וזה

זהו קיום התורה. ע"כ. ("סידור חלקת יהושע")

כתיבה וחתומה טובה עם כל המפרשים

שח הגה"צ **רבי אליעזר דוד פרידמן** זצ"ל: "הגאון **רבי שמואל שמעלקא** זצ"ל אב"ד סעליש בעמח"ס **צורור החיים** היה דרכו לברך בימים קדושים אלו "א כתיבה וחתומה טובה מיט אלע (עם כל ה-) מפרשים, אויך מיט דעם (גם עם ה-) 'פני יהושע'..." "הדיין מקאסוב" (בספרו בית פנחס לקוטים אות כא) פירש דבריו עפ"י דברי הרה"ק **ה'שר שלום'** מבעלזא זצ"ל על מאמרם ז"ל (ברכות ז). "אל תהא ברכת הדיוט קלה בעיניך" שאף שהעיקר הוא לברך את ישראל שיושעו בהשפעות קדושות ברוחניות בתורה ובמצוות שזהו עיקר תכליתו של האדם, עם כל זה 'אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך' כלומר גם ברכה על גשמיות לא יהיה קל בעיניך לברך עכתוד"ק, והנה ידוע שהאדם הזוכה לקדש רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו לעבודת השי"ת אזי ממילא נעשה בריכה עליונה להשפיע לאחרים השפעות לרוב, והוא בבחינת דוכרא, ואז זוכה לשפע טוב גם בגשמיות ובעניני העולם הזה שהיא בחינת נוקבא, והנה ידוע שהלבנה מקבלת אורה מהשמש. וזהו שביך "כתיבה וחתומה טובה עם כל המפרשים" וכמו שכתבו הספה"ק שמה שאנו מתפללים ליכתב בספר חיים ברכה ושלוש ופרנסה טובה וכו' היינו ברוחניות, שניוושע בכוח"ט בענינים רוחניים, ועל זה הוסיף אפילו עם ה'פני יהושע' על פי מאמרם (ב"ב עה). "פני יהושע כפני הלבנה" כלומר שנקבל שפע ברכה והצלחה גם בגשמיות ואז יהיה הכתיבה והחתומה עם כל המפרשים בגוף ובנפש על כל ישראל אמן.

הוסיף **הגרא"ד**: עוד י"ל עפ"י דברי הרה"ק **רבי ישכר דוב מבעלזא** זי"ע שאמר, שלימוד בספר 'פני יהושע' מסוגל לשמחה. ולכן בירך שיהיה שנה טובה בכל העניינים אפילו עם ה'פני

מטאלנא שליט"א גדול מרבן שמו, ואם כי מעטים בכמותם האנשים שבאו הנה - רובם גדולים באיכותם ואין מעלת אחד דומה לחבירו, אבל כולם אהובים כולם ברורים. ואברך אחד אשר הכרת פניו ענתה בו שעדיין לא הגיע לשלושים שנה הוא בקי בד' חלקי שלחן ערוך וכמעט שגורים על לשונו עם ה'בית יוסף'..." "התקיעות היו בהתעוררות רב ועצום, ובעת שאמר הפסוק קולי שמעת וגו' הרבה בבכי עד למאוד, ודעת לנבון נקל כי געו כולם בבכי, וכמעט לא היה אחד שלא הרהר בתשובה בעת ההיא". "השלחן גבוה אח"כ היה בשמחה עמוסה ועצומה עד לאחת, ואני זכיתי לישב עמו בשורה אחת וכו', והשמחה הלכה וגדלה עד שכמו שעה שלמה כל החסידים ברנה גילו, וכולם מחאו כף מאין הפוגות, ולמאות מהם רקדו על שלחן המלך (מאן מלכי רבנן) לפניו והוא התענג בזה, ככה נמשך עד קרוב לבין השמשות". "אשריהם הצדיקים שמפרנסים לאבינו שבשמים בכל ההרגשות והתפעלות הנפש ואשרי הדבקים בהם ומאמינים בהם כמאה"כ ויאמינו בה' ובמשה עבדו, הרב מחל על כבודו ושיבך את ישראל על ככה, ואתפשטותי דמשה בכל דרא, יהי חלקנו עמהם ונזכה אתם יחדיו לחזות בנועם משיח צדקנו בבי"א, ע"כ דברים היוצאים מן הלב הטהור", ע"כ. כך כתב אדם מורם מעם ביותר, גדול בתורה ועובד ה', והוא ביטא התפעלות מהבעת הרגשות בראש השנה, בין בשעת בכייה ובין בשעת שמחה. (גיליון יין ישן ר"ה תשפ"ב)

כבר השיב רבינו כ"ק מרן **אדמו"ר מביאלא** זצלה"ה לשואלו, בחור צעיר מחו"ל שבא לפניו בערב ראש השנה לבקש הדרכה בעבודת ה'. אמר לו: כתיב ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, ומתרגם: ואילין דיניא די תסדר קדמיהון. ומרומז כי עיקר הוא הסדר, להיות מסודר. וכאשר סדר היום של איש הישראלי הוא עפ"י התורה,

דבש בליל ראש השנה. קידש ובצע על הפת, התפוח לפניו ודבש אין. הביט סביבו וראה יהודי יושב בסוף השולחן. יהודי שכל יהדותו מתבטאת בכך שהוריו יהודים. ה' ירחם. לא תורה ולא יראה, לא מצוות ולא מעשים טובים. הסתפח, כדי לאכול... ה'תפארת שלמה' נטל את התפוח וקם, רץ אל היהודי. נטל ידו וחפן אצבעותיו סביב התפוח, וקרא: "אח, איזה יהודי מתוק אתה, מתוק כדבש, והתפוח - תפוח בדבש!" והעתיר: "יהי רצון לפניך שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה כדבש!"

היראה והשמחה ביום קדוש זה במחיצת הצדיק

ישנו ספר בשם **'זכרון אלעזר'** על מסכת שקלים, שחיברו איש גאון וקדוש מהעיר ברודי, **רבי אלעזר לנדא** זצ"ל, מצאצאי **ה'נודע ביהודה'**. נחבא אל הכלים היה **רבי אלעזר** ועבד את ה' בענווה ובצניעות. את הספר הוציא אחיו **רבי ישראל** זצ"ל שהיה גדול בתורה אף הוא ולימים כיהן כרב בעיר זלוטשוב. אחים אלה היו מיוחדים מאוד בתורתם, באצילותם ובכישורונותיהם הנדירים. בהקדמתו לספר, מעיד האח על חיי אחיו, בשורות נרגשות יוצאות מן הלב. וניכרים דברי אמת על גדלותו בתורה של **ר' אלעזר**, עמקנותו חידושי ויהדותו יומם ולילה, על עבודת ה' במסירות נפש ועל דביקותו בקיום המצוות ובכל תג בהלכה. במיוחד היה חוזר תמיד בעיון על דברי השולחן ערוך ונושאי כליו, וביותר לפני כל מועד ולפני קיום מצוה, שאז היה מתעמק בכל צדדי הקיום. עכ"פ, אחיו, מצטט שם מכתב שכתב אליו אותו צדיק **רבי אלעזר לנדא** זצ"ל, שם הוא כותב תיאור חי מראש השנה בשנת תרל"ט בעיר ברודי, המשקף היטב את צדדי היראה והשמחה של יום קדוש זה לאדונינו.

לעיר הגיע אז הרה"ק **רבי דוד מטאלנא** זי"ע, ו**רבי אלעזר** הלך לשם להתפלל ולהסתופף בצילו. את רשמיו כתב אז באיגרת לאחיו מיום ד' ה'תשרי תרל"ט. וכך הוא כותב: "**הרב הצדיק והקדוש**

יהושע' שיהא שנת ששון שמחה אכ"ר.
מפי הגה"צ רבי אליעזר דוד פרידמן
זצ"ל (אור לישרים ר"ה תשפ"ב)

שמעתי מפי **הרב ישראל פרידמן**
מעדג'ווער ומנשטער, נכד צדיקי בית
טשורטקוב, ששמע מפי איש נאמן,
שהפץ חיים זצ"ל הורה לעיין בספר
קדושת לוי בפרוס הימים הנוראים, באמרו
שבימי הדין אנחנו צריכים להמלצת
זכותו של **הקדושת לוי** זצ"ל. (הגה"צ רבי
אלחנן היילפרין זצ"ל (שליט"א) אבד"ק
גולדרס גרין "יפה שיחתן")

הרה"ק **רבי דוד מלעלוב** זי"ע לקח לביתו
ילד קטן שקראו לו **איציקל** [הרה"ק רבי
יצחק מווארקא זי"ע], שנתייתם מאביו
ואמו וגידלו וחינכו כבנו, כשהגיע ערב
ראש השנה וחסידי **החווה מלובלין**
שכרו עגלה לנסוע לרבם, נפרד הרה"צ
מהילד המאומץ ואמר לו איציקל אתה
לא תיסע אתנו ללובלין כי יש שם דוחק
גדול ויכולים לרמוס אותך, ועוד כי
בבואך אתי לבי כל הזמן להשיג עליך,
ותהא כל תפילתי בר"ה מבולבלת, ולכן
תישאר הפעם בבית.

הילד לא ענה להרר"ד כלום, וכאשר כל
החסידים וגם הרר"ד עלו על העגלה,
קפץ איציקל ותלה את עצמו על דף
אחד שיצא מאחורי העגלה ונסע אתם
בדרכם ואף אחד לא ידע מכך כלל, ורק
כשהגיעו לאיזה תחנת ביניים, וירדו
כולם מן העגלה בחנו בו ולקחו אותו
בתוך העגלה.

בבואם ללובלין אמר לו הרר"ד שבהיות
יש כאן דחיפות עצומות ולא יוכל
למצוא אותו בין המון האנשים, על כן
מצווהו שתמיד יחזיק באבנט שלו וכך
יהיה צמוד אליו תמיד.

יקרה מפנינים

את התפקיד שהטלת עליו... לפתות את
האדם לחטאים... לא כן אנחנו ה"בשר ודם",
יש לנו אשה וילדים הצריכים למזונות, יש
לנו עול דאגת פרנסה מידי יום ביומו, עול
הקשה כקריעת ים סוף, ובנוסף על הכל -
עוד שוכן בקרבנו יצר הרע שמסית אותנו
שלא לציית... מה הוא אם כן הפלא שלא
תמיד מצליחים אנו להתגבר עליו?...

וכל מאמינים: אי' מהרה"ק **החווה**
מלובלין זי"ע מה שאנו אומרים (תפילת
ימים הנוראים בפיוט וכל מאמינים) "וכל
מאמינים שהוא עונה לחש" היינו מה
שמלחשים בני ישראל זה לזה, ומברכים
אחד את חברו, הקב"ה 'עונה' ומושיע כפי
דברי ברכתם. (ד"ת מונקאטש ח"א אות קו).

כרחם אב על בנים: על הפסוק 'ה'
הושיעה המלך יעננו ביום קראנו' (תהלים כ
'י), המשיל הרה"ק **רבי אליעזר מבורשטיין**
זי"ע"א משל, למה הדבר דומה, כפרי ירא
חטא גדל את בניו בדרכי התורה, כשהוא
מביא לאחזתו מלמדים הגונים, שיאלפום
דעת ובינה. בהגיע בנו הקטן לגיל חנוך,
חפש האב נואשות אחר מלמד ראוי שיזמן
להתגורר באחזתו אך לשוא, לבסוף נואש

אם ישוב מיד תקבלו... היה הרה"ק **רבי**
יצחק מווארקא זי"ע"א אומר: לכל סחורה יש
עונה משלה, בה הכל קופצים עליה, ואינם
מקפידים כלל על טיב הסחורה. כיון שכלם
רוצים ומשתוקקים לרכש את הסחורה
הזאת, ואף אם אינה טובה והגונה כל כך.
אולם, שלא בעונה, הלוקח מקפיד ומדקדק,
בוחן וחוקר האם הסחורה טובה והאם כדאי
לרכש אותה. אבל בשעת העונה הכל עובר
לסוחר, ואין כל הקפדה. בראש השנה, בעונת
התשובה, אין מקפידים כביכול מלמעלה,
ואין מדקדקים בטיב הסחורה... כלומר,
הקב"ה אינו בוחן ואינו מדקדק כל כך בטיב
התשובה שהאדם עושה, והעיקר שיעשה
תשובה, ואם עושה תשובה מעומק לבו,
"אם ישוב מיד תקבלו". (בית יצחק)

ואתה יודע יצרים כי הם בשר ודם:
פירש ואמר הרה"ק **רבי נח מלעכאוויטש**
זי"ע: אתה, רבונו של עולם, יודע היטב את
החילוק וההבדל שיש בין היצר הרע ובין
ה"בשר ודם". כי הנה היצר הרע אין לו אשה
וילדים, היצר הרע אינו נושא עליו עול של
דאגת פרנסה, והעיקר - היצר הרע אין לו יצר
הרע שיהא מסית אותו שלא לציית... כל אלו
גורמים לו שהוא יכול בנקל לקיים בשלימות

והשלים עם הרעיון שבנו הקטן יעבר
להתגורר בעיר הסמוכה, בה ילמד עם נערים
נוספים בני גילו. נסע הכפרי לעיר הגדולה,
חפש מקום ראוי עבור אש"ל, אכילה שתיה
ולינה, ולבסוף מצא את מבקשו בבית מלמד
מיחד, שנאות תמורת תשלום ראוי לגדל את
הנער בביתו, וכן ילמד את אוצרו ביחד עם
שאר תלמידיו. הנער הסתדר יפה עם שאר
הילדים, המלמד נהג עם תלמידו זה באופן
של 'שמאל דוחה וימין מקרבת', כשלא למד
כראוי, הכהו בשבט מוסר, לא כן כשלא אכל
את סעודתו, אז היה מחבקו בדברי פיוס
ורצוי. תנאי התנה המלמד עם הילד, שבעת
הלמודים יכנהו 'רבי' כשאר הנערים, ובעת
האכילה, יקראהו 'אבא' כאחד מבניו. כעבר
זמן פנה הילד למלמדו ואמר, "אבא, אמר נא
לרבי שיחדל להכותני כל כך בשעת הלמוד".
והנמשל, סים רבי אליעזר, כי תפלתנו בכל
ימות השנה היא, שבשעה בה אנו מכריזים
בימים הנוראים 'המלך' הינו בשעה שאנו
קוראים אותו 'רבי', יתנהג עמנו כמו בשעה
שאנו קוראים אותו 'אבא'. וזה ה' הושיעה',
עכשו בשעה שאנו קוראים אותך, 'אבא',
מבקשים ממך, כשיגיע 'המלך', הזמן בו
נקראך 'רבי', 'יעננו ביום קראנו', שתנהג
עמנו כמו אבא, 'כרחם אב על בנים'. (צדיק
מה פעל)

ביום א' דר"ה אחרי תפילת שחרית יצא החוזה מביהמ"ד ולא חזר לתקיעות, וחיכו עליו זמן רב למאד ועדיין לא הגיע, והדבר עורר דאגה רבה בין החסידים, עד שקבעו ואמרו שהרר"ד מלעלוב יכנס אל הרבי וישאל אותו למה אינו נכנס לביהמ"ד לתקיעת שופר. גם הילד איציקל נכנס עם הרר"ד ואחז באבנטו, אבל החוזה כלל לא הפנה את ראשו לתלמידו הרר"ד, ורק שאל את הילד איך קוראים לו, וענה שקוראים לו איציקל, שאלו החוזה ואתה לומד משהו, ענה שהוא לומד הסוגיא שקרוב פסול לעדות, ושאלו החוזה ולמה הוא פסול, ענה הילד שכן הקרוב יכול להעיד שקר כי רוצה לעשות טובה לקרובו, שאל אותו החוזה האם הכל מובן לו כאן או האם יש לו קושיא בגמרא, ענה הילד שבאמת קשה לו על מה שאמרו קרוב פסול לעדות בין אם אמר לטוב ובין אם אמר לרעה, ואיני מבין למה גם לרעה יפסול, שאלו החוזה ויש לך אתה תירוץ על זה, ענה הילד כי קרוב שמעיד לרעה על קרובו הוא בכלל לא בן אדם, והכתוב אומר ועמדו שני האנשים, שהעדים צריכים להיות אנשים, מיד נתלהב החוזה ואמר מי לנו קרוב כמו השי"ת, ובודאי שלא יוכל להעיד עלינו שום רעה, ומיד נכנס לתקיעות. (הרה"ח ר' יאיר שוורצמן הי"ו "יהי אור")

חסידים מספרים שפעם ניגש **החסיד המפורסם הרה"צ רבי מרדכי ראקוב זצ"ל** אל רבו **הרה"ק ה'חוזה' מלובלין זי"ע** בראש השנה, והודיע לו בשמחה שנעשו היום נסים ונפלאות לכלל ישראל. שאלו הרבי לפרש כוונתו. השיב החסיד בחכמה, שתקנו המקובלים לומר לפני התקיעות פרק מ"ז שבתהלים "למנצח לבני קרח מזמור", ואלמלי היו קובעים לומר פרק קי"ט, לא היו מצליחים לתקוע בשופר מחמת אריכות פרק זה בתהלים...

והגם שבפשטות נראים דבריו כמילתא דבדיחותא בעלמא, אך כבר הסבירו שהצפין והסתיר בדבריו סוד עמוק מאד. כי פרק קי"ט מדבר על תמימי דרך ושלמות האדם לדרוש את ה' בכל לבבו ומאודו, ויהיו אבריו וגידיו משועבדים להשי"ת, שענינו לנוכח יביטו ורגליו ירוצו לבית המדרש ללמוד תורה. ואם היו אומרים כל זה לפני התקיעות היו המקטרגים מתעוררים לטעון שיבדקו בפנקסי ישראל אם קיימו אלו מה שהם אומרים בעת כזאת, ומי יוכל לעמוד בדקדוקי המשפט. לכן נס גדול הוא לכלל ישראל שאומרים הפרק של לבני קרח מזמור המזכיר את בני קרח שנתבצר לה מקום בגיהנם, והיו עומדים ומוכנים בדיוטא התחתונה לרדת חיים שאולה לאבדון וברגע האחרון השכילו לחזור בתשובה על ידי קבלה גמורה ורצון אמת לחזור אל ה', וזה יעורר עלינו זכות במרומים שגם אנו נזכה לחזור ולהתקרב אליו יתב"ש. (באר החיים, ירח האיתנים עמ' קסח)

תקיעות של דינרי זהב...

בחקל יצחק (פ' ראה ד"ה ושמעתי, דף ס"ה ע"ג) שמעתי ממאמור"ר [ה"אמרי יוסף" מספינקא] זצלה"ה, שכאשר **רבינו הקדוש מלובלין** צוק"ל זי"ע הלך לתקוע בר"ה פעם אחד, עמד הבדחן שלו בדרך הליכתו, ושאלהו: מה יתקע רבינו?, והשיב לו: מה רצונך שאתקע?, והשיב הבדחן, "שיתקע חביתין גדולים מלאים דינרי זהב לישראל", ואמר לו רבינו, שכן יעשה.

כ"ק **אדמו"ר מסלונים** זצ"ל [שליט"א] בעל **"נתיבות שלום"** סיפר לי פעם בפרטות: פעם לפני ראש השנה הרעיש הרה"ק **רבי צבי אריה מאליק** זי"ע עולמות על מצבם של כלל ישראל, וטען שההלכה כר' מאיר שאומר בין כך ובין כך נקראו בנים למקום. וממילא השי"ת שהוא כמו אב לכלל ישראל

שהם בניו, כרחם אב על בנים צריך הקב"ה לרחם על ישראל. ונעשה על כך רעש גדול בשמים והחליטו לנסותו אם יעמוד בנסיון של רחמנות האב לבן אחרי זמן מה בא אליו תלמידו שהיה חביב אצלו למאד ורצה להזכיר לפניו את אחד מב"ב שחלה והמצב היה חמור ביותר, ובבואו לרבו רץ בכל כחו ומיד רצה לקפוץ לתוך חדרו להזכיר לפניו, אבל בנו של הצדיק הר"ר הירש לייב עמר ליד פתח הדלת ועצר אותו מליכנס, ואמר לו שאביו צוה לו לעמוד לפני הפתח ולא ליתן לשום איש ליכנס עתה, אבל החסיד שהיה להוט ליכנס לרבו כי מצב החולה הלך ונעשה גרוע וחמור יותר רצה לפרוץ דרך הבן וליכנס אף ללא רשותו, אבל בנו של הצדיק התרגז על החסיד ונתן לו סטירת לחי מצלצלת. מיד נעשה רעש גדול בין בני הבית על שהעיז בן הצדיק לתת סטירת לחי להתלמיד הויתק והגדול ביותר של הרבי, ומעוצם הרעש קם הצדיק ויצא החוזה ומיד ניגש לבנו ואמר לו אתה העזת לתת סטירה לתלמידי החשוב הזה, אמנם כרחם על הבנים אין לי שום הקפדה עליך, ואדרבה הצדיק עוד פייס את בנו.

אח"כ נכנס הצדיק בחזרה לחדרו ושמעו שהיה בוכה שם מאוד ואמר דיבורים להשי"ת, וטען לפניו על מה שהעמידו אותו לפני ניסיון קשה כזה, כי זה ניסיון התלוי לטובת כל כלל ישראל, כי באם ח"ו הייתי מקפיד על בני והייתי כועס עליו היה כל עדת ישראל סובלים מכך, ואיך ניסו אותו בכך הלא בס"ה איננו רק בן אדם. בחוץ לא שמעו מה שענו לו משמים, אבל אח"כ אמר שאמרו לו מן השמים, כי בגין הניסיון הקשה הזה מפצים אותו שכל הפתקאות שיגישו לו היהודים לראש השנה - והיה השלחן מלא פתקאות - שכולם ייושעו כל אחד בישיעתו שלו, ואכן סיפרו שהיה אז שנה מוצלח מאוד. (הרה"ח ר' יאיר שוורצמן הי"ו "יהי אור")

לאחד מחסידי ראזוואדוב שנקרא ר' אליהו ווינער, היה פונדק בבעלותו ובכל פעם שהיה מגיע לאותו אזור אי מי מצאצאיו של הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע, היה מארחו ללא כל תמורה ומכבדו עד מאד. פעם בא לשם בעל ה'אמרי נעים' מדז'יקוב זי"ע ושהה שם למשך כמה ימים. כשעמד לעזוב את המקום ושאל את ר' אליהו כמה חייב הוא לשלם לו על ימי השהיה בפונדק, ענה לו ר' אליהו ואמר שאין הוא רוצה לקבל ממנו כל תמורה וכי זכות היא לו השהיה במחיצת קודשו. הרגיש ה'אמרי נעים' הכרת הטוב כלפי אותו האיש, ושאלו האם צריך הוא לאיזה ישועה בענין כל שהוא. הרהר ר' אליהו בדבר ואמר לרבי כי זה כמה שנים שעברו מיום חתונתו ועדיין לא נפקד בזרע של קיימא. המתין הרבי מספר רגעים ולאחר מכן אמר לו: "תבוא אצלי לראש השנה ובעזר ה' אפעל למענך לישועה". לאחר דברים אלו נפרד ממנו ה'אמרי נעים' ויצא לדרכו. או אז החלו הספיקות לקנן בלבו של רבי אליהו. מצד אחד משתוקק הוא לחבק בן, אך מצד שני רגיל הוא לנסוע מזה חמש עשרה שנים לרבו מראזוואדוב, ואין יעזוב את רבו? ומאיך גיסא - הלא יש לעשות כל פעולה על מנת לזכות בבנים! על כן גמר בלבו לנסע לרבו

תכף ומיד ולהציג בפניו את הענין, ואכן ארז את מטלטליו ונסע לרבו. כשנכנס לחדרו של הרבי החל לשטוח את שאלתו בפחד ואימה, תכף ומיד אמר לו הרבי: "וכי שאלה יש כאן? ודאי שתסע אליו ויגל לבי בישועתך". כששמע ר' אליהו את תשובת הרבי בהירותה גמר בלבו לנסע לדז'יקוב כמאמר הראשון. אולם כשהתקרב ובא ראש השנה, החל ר' אליהו להרהר שוב בדבר ואמר בלבו: "מה יהא עמי? אכן ה'אמרי נעים' יבטיח לי בן ואושע, אך אז יבוא השטן לבלבלני ולהכניס לי קרירות וזלזול במורי ורבי ויאמר: "נוסע אתה שנים רבות לרובך ולא נפקדת בדבר ישועה, והנה אך נסעת פעם אחת לדז'יקוב ומיד נושעת..." "מחשבה זו", אמר לעצמו ר' אליהו, "תנקר בלבי ועלולה חלילה לפגום באמונתו". לאחר שהפך בדבר שוב ושוב, התחזקה ההחלטה אצלו והיה מנוי וגמור עמו: "אם התקשרותי לרבי עומדת בסכנה על ידי לדת בן, אינני צריך לבן..." קם ר' אליהו ונסע לראש השנה לראזוואדוב. כשנגש בליל ראש השנה לקבל שלום ולהתברך בברכת 'שנה טובה' מרבו, שאלו הרבי בתמהון: "מה הנך עושה פה? וכי אין אתה צריך להיות אצל הרבי מדז'יקוב?" אמר לו רבי אליהו את מחשבותיו שהובילו אותו להחליט כך. כראות הרבי את הדבר, איך מותר

חסיד על בנים והכל על מנת שלא תפגם גחלת אמונתו, התרגש ואמר לו: "מבטיח אני לך כי תזכה לחבוק בן עוד בשנה זו". (בית צדיקים יעמוד, באבוב)

הצדיק בלבשו של ירמיה הנביא

פעם בא אל המגיד מטריסק אדם שלא נפקד בזרע של קיימא, ראה אותו שם אדם שהכירו ושאלו לסיבת בואו. ענה לו האיש - באתי בעבור יברכני הרבי ואזכה לראות בנים עוסקים בתורה ובמצוות. אמר לו אותו אדם: אספר לך מעשה שהיה עמי. שנים רבות הייתי חשוך בנים והפצרתי בהרה"ק רבי יהושע מבעלזא שיברכני בזרע של קיימא, אולם הרבי לא נענה לבקשתי ובכל פעם התחמק ממני בסבות שונות. המשיך אותו אדם ואמר: פעם אחת הפצרתי בו מאד שיאמר לי אם הוא רואה עלי שאי פעם אושע ויולדו לי בנים, ואם אכן יאמר הרבי שאין הוא רואה עלי שאזכה לכך, אפסיק להפציר בו כל העת. ענה לי הרבי ואמר שאכן אליבא דאמת אינו רואה שאזכה לזרע של קיימא. כששמעתי את דבריו הקדושים נסעתי למגיד מטריסק והעמדתי יין בעת עריכת השולחן. שתה המגיד מייני, לקח את ידי וברכני שאזכה להפקד בזו השנה בזרע של קיימא. בשמחה עצומה יצאתי משערי

יקרה מפנינים

צדיקי הדור ממתיקים הדינים

ספר הרה"ק בעל ה'אמרי חיים' מוויז'ניץ זי"ע, שהרה"ק רבי יאשע מדז'ישיקוב זי"ע אמר פעם ביום אחד מן הימים הנוראים בזו הלשון: "רבונו של עולם, דו האסט א פארלאמענט, די פארלאמענט זענען די צדיקי הדור, דו מוזט זיי פרעגן, ווילסטו טוען

חסדים געבן מיר דיר די פולמאכט אליין און די מוזט נישט פרעגן, טאמער ווילסטו געבן דינים קענסטו נישט טון אן זיי" (רבונו של עולם, יש לך 'פרלמנט', הפרלמנט אלו צדיקי הדור ואתה צריך לשאל אותם, אם רוצה אתה לתת לנו חסדים הנך יכול לעשות זאת לבד ואינך צריך לשאל אותנו אך אם רוצה

אתה לתת דינים אינך יכול לעשות זאת בלא ידיעתנו), סים ואמר: "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים, אם אתה רוצה לתת דינים - אין עוד מלבדו, אינך לבד, אלא צריך אתה לומר לנו, אך לעושה נפלאות גדולות - אם אתה רוצה לתת חסדים, אז לבדו, הנך יכול לעשות לבד. (שיח זקנים)

פעם בראש השנה אחר תשליך עמד הרה"ק ר' יעקב יצחק ממאקריב זצוק"ל על המעקה אשר על ביתו, והחסידיים רקדו ושוררו בהחצר למטה. פתח הרה"ק וסיפר, אשר באשקד גם כן רקדו החסידיים בראש השנה, ובא אלי אחד ושאל אותי, רבי מה זה הריקודין ושירה ביומא דדינא, והשבתי לו כתיב (תהלים קו, מד) וירא בצר להם בשמעו את רנתם, ומה אוכל לחשוד אותם והלא אף אכילה ושתייה לא היה בפיהם היום, וראו כי רובם הם מאותם אשר הם צריכים לעמוד בזו השנה לעבודת הצבא, והנה כתיב (שם סה, יד) יתרועעו אף ישירו, פירוש אם צריכין לשבור את האף, העצה לזה ישירו (הרה"ק ר' יעקב יצחק ממאקריב זצוק"ל, מאורי אור)

הפסק בבי"ד של מעלה ע"פ ה"כסף משנה" - 'להוגה דעות
בדין לוחיק ועושה חסד'

בתכלת מרדכי (מהגה"ק מהרש"ם מברעזאן זצוק"ל (בהקדמת בנו הג"ר יצחק הכהן ז"ל "בן יכבד אב"). עוד שמעתי מפי הקדוש, ואח"כ מצאתי בין הכתבים, בפיוט לר"ה ויו"כ תרנ"ו. "לדובר מישרים ביום דין להוגה דעות בדין לוחיק ועושה חסד ביום דין". י"ל כי פ"א חלם לי בחוהמ"ס בהיותי ישן בסוכה, שהייתי לפני ב"ד של מעלה וראיתי שישבו כחצי גורן עגולה, והביאו איש א' לדין שעבר עבירה שחייבים עלי' מיתה ביד"ש, אלא שיש ב' דעות חייבים מיתה על עוון זה, והיו מיימינים ומשמאילים, ונחלקו אם בספק פלוגתא של פוסקים יש לפטור ביד"ש, דספיקא כלפי שמיא ליכא. והשטן הי' עומד לשטנו. ושמעתי קול שאמרו נשאל לב"ד של מטה. ושאלו אותי ע"ז, והשבתי כי גם בדיני שמים פטור מספק, ושכן מבואר ב'כסף משנה'. והשטן רצה לדחוף אותי, באמרו מה לך להתערב במשפט ב"ד העליון. ואמרתי פסוק יגער ד' בך וגו', וגם כי הלא נשאלתי ע"ז ונדרשתי לאשר שאלוני ועוד דברים,

נזיפה לילך יחפים משער העיר עד בית הרב, בקיטל שלהם ובגדי ימי הנוראים עם המתפלל ותוקע שלהם, ומשם יבואו לבית הכנסת והמתפלל ההוא ידבר כל אותיות התפילה הצריכים ניגון. ואם הם מתוקנים גם בדקדוק אותיות ובניגון ובשמיעת השופר אין עליהם עוד כי יצאו ידי זלזול ואם לא יקנסו לבד זה, וכן עשו. מובן הדבר גודל הבזיון מזה שהלכו אחריהם כל הילדים ועוד כהנה ובשחוק פיהם ולבבם. **והבעש"ט** הק' הזכיר בניגון הכל כתיקונו, עד בואו לברכת אבות החזיר פניו אליהם ואמר, מי שלא תיקן חטאת נעוריו לא יהיה בעת שאזכיר זה, והוסיפו עוד בשחוק פיהם, ויהי כהזכירו נתעלפו רובם ונחלשו עד נשמתם יוצאת. אז נעשה רעש גדול עד הביאוהו להרב **הפני יהושע** והיה הגאון הלז יושב מוכתר בטלית ותפילין, ורמז להם פטרוהו לשלום. (רמתיים צופים מע' הרה"ק מלענטשנא, אות כה)

כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים

וזכורני כשהייתי בראש השנה שנת תרע"ח בראצפערט אצל דו"ז הגה"ק **רבי שלום אלעזר מראצפערט** זי"ע, והי בבוקר קודם התפלה ראיתיו הולך בחצרו הארוך וכבר היה זקן מופלג ובקושי הלך, ומעוניין הייתי לדעת מה מעשהו בזמן כזה והלכתי אחריו, לתדהמתי ראיתיו הולך לרפת הבקר ומסתכל שם, לפשר תמיהתי נענה ואמר לי, "ביום כזה שכל אחד טרוד בתפלה ובאמירת תהלים חששתי שמא ישכחו להאכיל את הבהמות לפיכך הלכתי קודם התפלה להשגיח על כך שהבהמות לא ירעבו". וכנראה שהיה לו גם ענין פנימי בזה לעורר רחמים ביום ראש השנה, ע"ד (שבת קנא:) כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים (ולא אמרו המרחם על בני אדם, אלא המרחם על הבריות היינו אף חיות ובהמות) שאף אם כבהמות נדמינו ירחם עלינו השי"ת. (שפע חיים ימ"נ)

העיר טריסק לכוון עיר מגורי ולביתי. לא התמהמהתי ונסעתי לרבי מבעלזא לומר לו על זאת הברכה. כשאמרתי דברים אלו לרבי ענה לי הרבי ואמר: מי הוא **המגיד מטריסק**? אינני מכירו. און איך זעה נישט דעם מגיד פון טריסק פאר א רבי [-אינני רואה אותו כרבי]. חזרתי למגיד ואמרתי לו את דברי הרבי מבעלזא. נענה המגיד בתמיהה ואמר: "אינני רבי"? חזור אליו ואמר לו שבראש השנה זה ראיתי בשמים בהיכל גדול כשהיה לבוש בלבושו של ירמיה הנביא, ואף הוא ראה אותי שם. הלכתי **להרה"ק מבעלזא** ואמרתי לו מה ששמעתי **מהמגיד מטריסק**, כששמע הרבי את הדברים נענה ואמר: אזוי זאגט ער, עס איז דאך אמת, איז ער דאך יא א רבי [-כך הוא אומר? הרי זה אמת, אכן הוא רבי], המשיך ואמר - אם כן אמר לך אכן תושע. הצביע האיש על ילד שעמד בקרבם ואמר: דאס בין איך, און דאס איז מיין קינד... [-זה אני וזה בני]. (מזקנים אתבונן)

סיפר הרה"ק **רבי שלמה לייב מלענטשנא** זי"ע, בעת שהיה הגאון בעל **פני יהושע** זצ"ל רב בלבוב, היה **הבעש"ט** הק' זי"ע מלמד בכפר סמוך לשם בהצנע לכת, והיה שם הבעש"ט הק' הבעל תפילה, ובשבת קודש נקבצו כל המנין ולמד עמהם מה, וסמוך לראש השנה הגיד סליחות כדרך הבעל תפילה. וביקשו בו אולי יוכל להתפלל גם בראש השנה, ונענה אליהם, והתפלל שחרית ומוסף והיה תוקע גם כן. הראשי קהילה חרה להם מאוד שיעיזו כפר לעשות מנין בענין שלא יבואו להעיר כי הקהל היה להם מהכפרים, ויגמרו בדעתם שכאשר יבואו על יום הכפורים יראו מה לעשות עמהם. אבל הם התפללו בביתם גם ביום הכפורים, אז כתבו לעיירות שסביבותיהם שלא למכור להם אתרוג, והוכרחו לבוא להקהל. ופסקו להם קנס שהם מחויבים עתה ערב סוכות לקבל

ויצא הפסק לפטרו, ואיקץ. ולא זכרתי מקום שב'כסף משנה' אי' איפוא הוא. והאיר היום והלכתי לבית וחיפשתי ומצאתי שכן הוא בכסף משנה פט"ז מפסולי המוקדשין ה"ט. ואף שבכ"מ פ"ט ממעה"ק הי"ג תמה על הרמב"ם, שכתב בספק בעיא דפטור ממיתה,

דהא מיתה ביד"ש וקמי קב"ה גליא, י"ל דשאני ספק בעיא מספק פלוגתא [א"י ע' תוי"ט פ"ב דביכורים מ"ו בענין כרת בספק] ועצל"ח פסחים צ"ה מ"ש בזה). ויען דליכא מידי דלא רמיזא באורייתא, והגר"א בס' 'עליות אליהו' כתב שכל המאורעות שבעולם רמוזים בתורה,

שמתי אל לבי די"ל דרמוז במ"ש פ' מקץ (בראשית מג, יב-יד) 'וכסף משנה קחו בידכם וגו' ואל שדי יתן לכם רחמים'. וז"ש 'להוה דעות בדין לוותיק ועושה חסד' וכו', דבכל דבר שיש דיעות להקל הוא פוטר מן הספק ועושה חסד ביום דין, וכן 'דובר משרים' שהוא מצד היושר והטוב.

יקרה מפנינים

אומות העולם אינם יכולים לעשות "תרועה"

בספר עיני העדה (הגה"ק ר' אליהו הכהן האיתמרי זצוק"ל) מאמר שייך לתשובה, במדרש (ויק"ר אמור כט, ד): אמר רבי יאשיה [כתיב 'אשרי העם יודעי תרועה' (תהלים פט, טז)], וכי אין אומות העולם יודעים להריע, כמה קרנות יש להם כמה (בוקרים) [בוקינס] יש להם [כמה סלפירגסי יש להם], ואמרת 'אשרי העם יודעי תרועה', אלא שהן מכירין לפתות את בוראן בתרועה, והוא עומד מכסא הדין לכסא רחמים ומתמלא עליהם רחמים והופך להם מדת הדין למדת רחמים, אימתי 'בחדש השביעי', עכ"ל ... עוד נראה לפרש בהמשך כל המאמר, קבלתי שאומות העולם אינן יודעים לעשות תרועה במרוצה כישראל, וכבר נלאו התוקעי קרנות שבהם לעשות תרועה כישראל ואינן יכולים, ואומרים ומוזים בפייהם שישראל דוקא בקיאים בתרועה. והעיד לי החכם השלם כמוהו"ר אברהם אפומאדו נר"ו, שסיפר לו משומד אחד שהיה תוקע כשהיה יאודי מקהל קדוש פלוני, וכיון שנשתמד לא יכול עוד לעשות התרועה כמו שהיה מריע בהיותו יהודי. וחקר אחר תוקעי קרנות שבאומות העולם על הדבר, ואמרו לו שענין התרועה היא מתנה שנתן הקב"ה לישראל, ע"כ.

ונראה דזה בא המאמר (ויק"ר כט, ד) ללמדך 'אשרי העם יודעי תרועה', וכי אין אומות העולם יודעים להריע כמה קרנות יש להם, ותיירץ שהן מכירין לפתות את בוראם בתרועה, כלומר ישראל דוקא יודעים לפתות בתרועה, מה שאין כן אומות העולם. ולזה אמר 'אשרי העם יודעי תרועה' שהם עם יודעי תרועה מה שאין כן אומות העולם,

שאף על פי שיש להם קרנות ויודעים לתקוע, אינן יודעים "תרועה" ונכון.

והנה סיפור הפלא הזה, מובא בארוכה בספר ילקוט מעם לועז (פר' אמור כג, כד) ומעשה היה ביהודי אחד שהיה תוקע ונשתמד והוא היה התוקע של המלכות. יום אחד בעמדו לתקוע לפני המלך יחד עם שאר התוקעים, אמר המלך מי הוא שיועד לתקוע בקול צלול בשופר. הלך המשומד הזה והביא מביתו שופר והתחיל לתקוע לפני המלך תקיעה ושברים, וביקש לתקוע גם תרועה ולא היה יכול בשום אופן. והתאמץ הרבה ולא היה יכול. ונצטער המשומד צער גדול בלבו, אמר: מה טעם שכל הקולות יכולתי לתקוע וקול התרועה לא. והלך לביתו ולקח עוד פעם השופר בידו וניסה לתקוע קול תרועה ולא עלה בידו. אמר המשומד בלבו: לא אשקוט ולא אנוח עד שאדע הטעם. הלך לפני רבי אברהם היכניי עליו השלום וסיפר לו כל אותו המעשה, ושאל אותו לפרש הדברים. אמר לו הרב הזה: כך היה צריך להיות, שכן הפסוק אומר מפורש: 'אשרי העם יודעי תרועה', ר"ל אשריהם ישראל שיוודעים תרועה, ולא אמר הכתוב קול אחר, תקיעה או שברים, אלא תרועה. וכך פירושו: רק אדם מישראל יודע להריע קול תרועה ולא שאר האומות, שקול זה בא לשבור כוחו של השטן ולעורר רחמים, מה שאין שאר הקולות מסוגלים לעשות, וכן מפני שקול התקיעה כנגד אברהם, והשברים כנגד יצחק כנ"ל, ומאחר שמאברהם יצא ישמעאל ומיצחק עשיו, ולכן יש לאומות אחיזה קצת בשנני הקולות האלו, בגלל חלק ישמעאל ועשיו, אבל תרועה כנגד יעקב, שלא יצא

ממנו שום זרע פסול, אין לאומות שום אחיזה בקול התרועה. כששמע המשומד דברים אלו מפי הרב נצטער צער גדול ונמס לבו, אמר: כיצד העזתי פני והפכתי עורף לאלהי ועזבתי תורתו ודבקתי בדת כוזבת ונכריה, ועמד ועקר לעיר אחרת, וחזר ליהדות ושב בתשובה שלימה, ואחר כך ניסה לראות אם יוכל לתקוע תרועה, וראה שהוא יודע, וברך את השם יתברך ואמר: ברוך ה' שבחר בעמו ישראל. אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלקיו. (גיליון מתיקות ראש השנה תשפ"ד)

• • • • •

אין לנו מלך אלא אתה: בשנה אחת קדם הימים הנוראים, כשבאו החסידים אל הרה"ק רבי דוד מטאלנא זי"ע ופתקאותיהם בידיהם, בעבור יזכירם לשנה טובה לפני בורא כל עולמים, נוכח הרבי לראות שרבים של הבקשות עוסקות בעניני גשמיות. אי לכך הסתגר בחדרו והורה שלא יכניסו אליו אף אדם. לאחר זמן מה פתח את דלתו ואמר למקרביו: "התבוננתי במה שאומרים בנסח התפלה של הימים הנוראים - "קדוש אתה ונורא שמך ואין אלוה-ה מבלעדיך", ופרשתי בזה כך, שהנה לכאורה נפלא הדבר מאד, שהרי כיון ש'קדוש אתה ונורא שמך', כיצד שייך לבקש אצלך על עניני גשמיות - הלא דברים כאלו אין להם שיכות למלך גדול וקדוש כמון? המשיך הרבי ואמר: לזה בא המשך התפלה שאומרים להקב"ה: "אמת שקדוש אתה ונורא, אך מה ביכלתנו לעשות שאין אלוה-ה מבלעדיך ועל כן מכרחים אנו לבקש ממך אף על ענינים אלו..." (ילקוט מאורי אור)

בימי הרה"ק רבי אברהם מקאליסק זי"ע, עשו הגויים מוכרי הדגים בעיר טבריה יד אחת ביניהם, ליקר את מחירי הדגים פי שנים מהמחיר הרגיל לקראת הימים טובים, שמחזרים אז היהודים לכבד את היום טוב. היה זה בימי הסליחות, וכששמעו חברי בית הדין של הספרדים את החלטת מוכרי הדגים נתאגדו ביניהם בהחלטה לצוות לצבור אנשי קהילת הספרדים שבעיר שלא לקנות דגים

ליום טוב כלל וכלל אם ימכרו ביותר מן המחיר הרגיל בכל ימות השנה. כדי שהחלטה זו תפעל כמצפה, חשבו הרבנים כי יש לפעל שאף רבני קהילת האשכנזים יצטרפו עמם להכריז על התקנה ובכך להוסיף לה יתר תקף, אי לכך שלחו הזמנה לרבי אברהם שיהיה עמם בעבודתם. לפליאתם, לא הופיע רבי אברהם באספה המתכננת ונאלצו לצוות על האסור לבדם ולהסתפק בחתימות רבני קהילה אחת בלבד,

אך לשמחתם הפעלה הוכיחה את כוחה והחזירו מוכרי הדגים את שער המחיר כבראשונה. כעבר ימים מספר פגש את רבי אברהם אחד מרבני בית הדין ושאלו מדוע לא בא לאספה החשובה, הלא ממונם של יהודים הוא ורוחתם, השיב לעומתו רבי אברהם: "הלא בזה הזמן יתרצה עבד אל אדוניו, האמן לי, לו הייתי נתקל ברחובה של עיר בכיס מלא מעות לא הייתי מקדיש מזמני להתכופף ולהרימו מן הארץ".

יומא דהילולא

א'תשרי (ה'תר"מ) - יומא דהילולא קדישא של המלבי"ם הגה"ק רבי מאיר ליבוש זי"ע א"ב הגה"ק רבי יחיאל מיכל זי"ע א"

בספר הילולא דצדיקא (הרב פרלוב) מביא: אודיע מה ששמעתי מפי הרב יצחק אייזיק שענהנפעלד שסיפר לו הגאון בעל דרכי תשובה איך ששמע מפי קדשו של הגה"ק בעל "דברי חיים" מצאנז זי"ע שאמר על הגאון מלבי"ם ז"ל דכל דרשותיו וכל כוונתו לשם שמים. (הרב שלמה דריליך ז"ל בהקדמתו לספר "ילקוט שלמה", ליקוטי ספר המלבי"ם לפי סדר הש"ס)

•••••

עוד הביא (שם): דיבר הגה"צ רבי שמעון מז'עליחוב זצ"ל (נהרי אש (מהגה"צ רבי שמעון מז'עליחוב זצ"ל) ליקוטי דיבורים), על גדולת הגאון מלבי"ם ז"ל ופירושו, ואמר פירוש

המלבי"ם ז"ל ביחזקאל (מ'-מ"ו) על צורת בנין הבית העתיד הפירוש הזה בודאי כתב ברוה"ק ששרה עליו בעת כתיבתו. על פירוש שיר השירים אמר רבינו כי ברור כי זאת אחת מן הכוונות של שלמה המלך ע"ה בשיר השירים. כן סיפר כי רבינו המלבי"ם ז"ל היה פעם בסאדיגורא אצל הרה"ק ר' אברהם יעקב זי"ע בנו של רבינו הקדוש מרוז'ין זי"ע, ובצאתו לווה הרה"ק מהרא"י ז"ל את המלבי"ם ז"ל עד פתח החצר, והיה זאת לפלא בעיני הרואים שלא ראו זאת בסאדיגורא מעולם, ופנה אליהם הרה"ק מסאדיגורא ז"ל ואמר אליהם, אל תתפלאו כי הוא חוקר אלקי איש אלוקים, "דער איד איז איין חוקר אלקי איש אלוקים".

•••••

עוד הביא (שם): שמעתי שהק' מהרא"י מסאדיגורא זצ"ל שאל להרה"ג המלבי"ם זצ"ל שיפרש לו דברי הילקוט דכתיב ביה בזה"ל "בשעה שעקד

אאעה"ש את יצחק בנו בכה בכיה גדולה ואמר הנני דואג על איבוד דמיו ואיני דואג על איבוד ימיו". והשיב לו הגאון ז"ל דהנה יש פלוגתא אם נתערבו שני מיני דמים על איזה מהן יזה ודעת החכמים שישפוך. והנה גם יצחק אעה"ש היה בכור ועולה וא"כ הוי כנתערב שני מיני דמים דלדעת החכמים ישפוך וא"כ לא יעלה העולה לרצון לפניו ית' וזהו שאמר אאעה"ש הנני דואג על איבוד דמיו היינו שצריך לשפוך הדמים שלו וילך לאבדון, ואיני דואג על איבוד ימיו - היינו שעל הימים שלו לא היה חס כיון דהוא ציווי השי"ת אך ע"ז היה מצטער כיון דלא יעלה לרצון לפניו ית'. ואינני מקבל אחריותו עלי, כי מי יודע אולי הוא מאמר בדוי. אך יען שהוא דבר נכון כ'. (הרה"צ רבי יצחק מרדכי פאדאוואה מאפאטשנא זצ"ל אילנא דחיי, פר' ויצא).

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

**ב' תשרי (ה'תרל"ב) - יומא
דהילולא קדישא של הרה"ק רבי
ברוך מרדכי מקוידנוב זיע"א בן
הרה"ק רבי שלמה חיים זיע"א**

בספר הילולא דצדיקא (הרב פרלוב) מביא: אא"ז אדמו"ר הזקן הרה"ק רבי שלמה חיים מקוידנוב זי"ע, סיפר שכאשר נולד א"א (הרה"ק רבי ברוך מרדכי זי"ע) זצ"ל היה אז אצל זקנו הק' ר' אשר ז"ל מסטאלין (בן הרה"ק רבי אהרן הגדול זי"ע) וביום ב"מ שלו ראה אותו קודם התפילה הולך אנה ואנה בעומק המחשבה, א"ל זקני (הרה"ק רש"ח מקוידנוב) הנ"ל: זקני אני יודע עומק המחשבה שלכם אתם חושבים בקריאת שם הילד, והשיב לו (הרה"ק ר' אשר) יפה כיוונת כי אני רוצה לקרונו ברוך ע"ש רבי הק' ממעזיבוז ואני רוצה לקרונו מרדכי ע"ש הק' מלעכאוויטש וספק אצלי לצרף השמות יחדיו, וא"ל זקני (הרש"ח) זי"ע הנה אספרה לכם איזה מעשה כי פעם אחת היתה איזה מלשינות על זקני הק' מלעכאוויטש וברח לאיזה עיר ואז היתה מלשינות גם כן על קה"ק ממעזיבוז וברח גם הוא להעיר הנ"ל ואמר לו הק' ממעזיבוז לזקני (הרה"ק מלעכאוויטש) היום אנחנו ברוך מרדכי ויהי ארור המן, הלא הוא צירף השמות ביחד, וקרא אותו הקדוש ר' אשר מסטאלין זי"ע ברוך מרדכי ע"ש זקנו מלעכאוויטש וע"ש קה"ק ממעזיבוז [והנה נפש חיה הוא שמו ודאי המשיך עליו אור וקדושה משני הצדיקים הנ"ל]. (דברי שלום (קוידנוב) בהקדמה)

• • • • •

עוד הביא (שם): שמעתי בשם אאמו"ר נ"ע שפעם אחת המליץ בעד כלל ישראל ואמר הלא מכל מצוה

נברא מלאך טוב, אך המצוה שאין עושין כראוי המלאך שנברא מן המצוה אינו בשלמות, אך אח"כ כשהאדם מתבונן בשכלו שלא עשה את המצוה כראוי ונאנח על זה מתקן את המצוה והמלאך, וח"ו כשעושה עבירה הגם שנברא מזה מלאך רע ר"ל מכל מקום אח"כ כשנאנח על זה הגם שאינו עושה תשובה שלמה מכל מקום מחסר כח העבירה והמלאך רע ר"ל, וידוע כי כל ישראל נאנחים ונאנקים על עבירות שעשו, וכן על המצוות שלא נעשו כראוי, ובדרך צחות אמר אצל כל ישראל המלאכים מהעבירות הם חסרים ובעלי מומין לזה חסר יד ולזה חסר רגל, אבל המלאכים מהמצוות הם בריאים וחזקים הגם שלא עשה מתחלה כראוי נתקנים על ידי שבירת הלב והאנחה שיש להם מזה. (קונטרס "עטרת שלום" (קוידנוב))

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

**ב' תשרי (ה'תרפ"ב) - יומא
דהילולא קדישא של "הינוקא" -
דער פרנקפורטער" הרה"ק רבי
ישראל זיע"א בן הרה"ק רבי אשר
מסטאלין זיע"א**

הרה"ח ר' דוד זונדער סחרובר ז"ל היה נחשב לעשיר בעיר סחרוב, והייתה לו רפת גדולה של מאות בהמות, יום אחד פרצה מגיפה ברפת והפילה חללים רבים, בצר לו קם ונסע לסטולין, אותו היום יום שישי היה, ועל אף כל מאמציו להגיע מוקדם לעיר כדי לספר לרבינו על האסון, הגיע לשם, בשעה שכבר כולם צעדו לעבר בית-הכנסת לתפילת מנחה. ר' דוד נכנס בחופזה לבית-הכנסת בידועו, שכל שעה

נופלים חללים ברפת, וההפסד הוא עצום, אך בפנים כבר ראה, שרבינו התחיל כבר את תפילתו באמירת "הודו"... הוא נעמד בסמוך לרבינו ובהה במחשבות על זכותו העצומה לשבות עם רבינו תחת קורת גג אחד, עודו חושב ורבינו סובב ראשו לעברו וקרא בקול: "ויברכם, וירבו מאד, ובהמתם לא ימעט"... ואחר סובב פניו לאחור והמשיך בתפילתו. ר' דוד בשמעו דבריו של רבינו הבין, שהרבי ברוח-קודשו כבר ראה את מטרת בואו וכבר אין טעם לספר על מטרת ביקורו, ובמשך כל השבת היה בשמחה עצומה, לפי שידע על פי דברי הצדיק שכבר נושע, ואכן במוצאי שבת כשחזר לעירו שמע את הבשורה, שהמגיפה נעצרה מיד עם כניסת השבת.

• • • • •

אצל רבינו היה נהוג, כי החסידים מביאים דמי מעמדות פעם בחודש לפרנקפורט, והיו מכניסים קוויטל עם כל שמות החסידים, שהביאו דמי מעמדות, באחת הפעמים הכניסו לפרנקפורט מעמדות מעיר אחת, ששם התגוררו חסידיו, ומחקו מהקוויטל את שמו של אחד החסידים, אשר התגורר שם. כאשר תמה רבינו מדוע לא כתבוהו בקוויטל ענו לו, כי אותו חסיד ל"ע סר מן הדרך הישרה, ולכן לא כתבוהו ברשימה. שאל אותם רבינו: "מדוע הנכם מתערבים בעניינים לא לכם, אלו הם העניינים שלי?", וציווה, שיכניסוהו מיד לרשימה, וכמובן כן עשו. כעבור זמן לא רב הפך האיש לבעל תשובה גמור, ושב מדרכו הרעה, עד כדי כך, שכשהיה אומר "ברוך שאמר" היה מה לשמוע ולהתחזק באמונה שלמה בבורא יתברך.

• • • • •

בשנת ה'תרפ"ו גמלה ההחלטה בלב רבינו לחזור לארץ הקודש ושם רבים התסתופפו בצלו.

.....

סיפרו, כי כשהיה מתפלל לפני העמוד בימים הנוראים היו רועדים החלונות. כשנתיים ומחצה ניהל את העדה במעגלי צדק עד חורף ה'תרפ"ח שאז חלה ל"ע בגרונו, הרופאים יעצו שייסע לפריז כדי שיעבור שם ניתוח ואכן כך עשה רבינו. סיפר נכדו רביה"ק רא"ש ששמע מהחסיד ר' מנדל גפנר ששהה ג"כ בתקופה זו בפריז כי לאחר נסיעת רבינו מביה"ח שמו לב, שבמשך התקופה, שהיה רבינו בביה"ח, לא מת אפילו יהודי אחד.

.....

על שקדנותו המופלאה מסופר, כי פעם אחת התמהמה רבינו לחזור לביתו לאחר תפילת שחרית, הרבנית הלכה לחפשו בבית אביו, וכשראתה שאינו שם יצאה עם חמותה הרבנית מרים לחפשו, כשהגיעו לחצר בית-הכנסת תפארת ישראל רוזין בעיר העתיקה, שמעו קול שיח מגג ביהמ"ד וראו את המקובל ר' נפתלי חיים (בן הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב ונכד להרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ) עם רבינו מתהלכים על גג בית-המדרש ועוסקים במשא ומתן עמוק בתורת הנסתר, ומרוב דביקותם ועמקותם לא שמו לב, שמתקרבים לשפת הגג וכפסע היה שלא יפלו ח"ו מהגג, הרבנית החלה לצעוק בקול גדול, עד שהתעוררו מדביקותם וירדו מהגג.

.....

סיפר החסיד ר' שמאי מחשובי קראקא ולבסוף התגורר בירושלים (בשכונת בית ישראל), אשר היה מבאי ביתו הקבועים של רבינו בקראקא. הלה עסק לפרנסתו במלאכת ייצור י"ש,

קארלין, שהיו נוסעים דרך שם לרבינו לסטולין (הוא עצמו חש הכרת הטוב עצומה לרבינו בשל העובדה, שבגינו ניצל מהצבא), וגם הוא עצמו היה מביא שקים מלאים אוכל על כתפיו, כדי להאכיל את אורחיו. (מתוך גליון פניני צדיקים נצבים תשע"ט)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ג' תשרי - (ה'תר"צ) יומא דהילולא קדישא של הרה"ק רבי שמעון נתן נטע בידרמן (הראשון) מלעלוב זיע"א בן הרה"ק רבי דוד צבי שלמה זיע"א

נקרא בשמו שמעון- ע"ש התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זצוק"ל ובשם נתן נטע- ע"ש זקינו הרה"ק ר' נתן נטע מחלם.

משחר ילדותו נודע היה ביראתו הטהורה בעמלו וביגיעתו בתורה ועבודת השי"ת. גאון בנגלה ובנסתר. בקי בכל מכמני הש"ס והפוסקים. ענוותן מופלא. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. נכנס לשיבת המקובלים 'שער השמים' שם הגה בתורת הח"ן. שימש כאדמו"ר החמישי בשלשלת לעלוב.

.....

בשנת ה'תרע"ג חלה בריאותיו ובפקודת אביו יצא לקארלסבארג למעיינות המרפא הידועים, וכאשר ביקש לשוב לביתו פרצה מלחמת העולם הראשונה - ונשאר בקראקא. בתקופת מגוריו בקראקא התקבצו רבים סביבו אולם רבינו ביקש לברוח מכל שורה. אעפ"כ תוך זמן קצר התפרסם כפועל ישועות ורפואות. צעירים חייבי גיוס לצבא פולין, שקיבלו את ברכתו שוחררו מיד.

סיפר בנו הרה"ק רבי יוחנן מקארלין כי אצל רבינו נתגדלה יתומה אחת והגיעה לפרק הנישואין, אולם עדיין לא מצאה את זיווגה. היא הזכירה את עצמה לפני רבינו כמה וכמה פעמים, כדי שישתדל למצוא שידוך עבורה. פעם אחת בא בחור אחד ושמו יעקב לייב (שהיה גר אח"כ בעיר "ניקאליב", הבחור היה גבה קומה וגבר אלים ואיש פשוט) והזכיר את עצמו לפני רבינו, שהיות שהגיע גילו לגיל ההתייצבות לצבא וקיבל הוא זימון להתייצבות, על כן מבקש הוא, שרבינו יתפלל בעדו ויברכהו, כי ייפטר מצרה זו ולא יאלץ להתגייס. השיבו רבינו ואמר: "אם אנשים כמון לא ילכו לצבא, מי ילך? הרי איש בריא אתה!". באותו מעמד עמד חסיד אחד, שאמר לרבינו, כי היות שרבינו מבקש שידוך עבור היתומה, על כן יברכהו רבינו, שייפטר מן הצבא ובשכר זה ישא את היתומה, אמר רבינו ליעקב לייב: "התסכים לשידוך? והאם תשמור הבטחתך, אם תשוחרר מהצבא?"- השיב יעקב לייב: "הן". "אם כן", אמר רבינו ליעקב לייב, "לך והתייצב לצבא" (כי בשכר זה יגן עליו שיפטר מהו). הלך יעקב לייב באמונה שלמה בדברי הצדיק והתייצב לצבא, כשהרופא הצבאי עבר לבדוק את המתייצבים, אם כשירים הם להתגייס, הוא הגיע ליעקב לייב. במהלך הבדיקה התרגש ואמר לשוטר שהביאו: "איש עם כזה לב חלש מאד הבאת?" ופטר מהו לגמרי מהצבא. כל העיר תמהו והשתוממו, כיצד ניצל יעקב לייב הבריא והשלם מהצבא? (במיוחד בשל קומתו התמירה וכוחו העצום). ויעקב לייב קיים את הבטחתו לצדיק ואכן נשא את היתומה. הוא התיישב בניקאליב והנהיג את ביתו בדרך התורה והחסידות. הוא גם הרבה להכניס אורחים, ובפרט לחסידי

בשנה בה שב לקהילה, נאסר על רבנו לקבל "ילדים זרים" במיכלשטאט, המדובר בנערים שבאו ללמוד בישיבה, נקבע כי האיסור יותר רק אם תהיה וודאות בכך שידאגו לילדים אלו כראוי. ואכן פרט לתלמידים שהיו בני משפחות אמידות או כאלו שהתפרנסו כמלמדי תינוקות במקום, קיבלו התלמידים די-צרכם בבית רבם, למרות שהוא עצמו הסתפק כאמור במועט בארוחותיו, זכו בני הישיבה לארוחות דשנות בביתו, בחורים שלא היו מוכשרים ללימוד היפנה רבנו ללימוד מקצוע. הבריות שנזקקו לרבנו, שלחו אליו כספים רבים, אך הוא לא לקחם לעצמו, אלא ייעדם לצורכי תלמידיו. מקהילות גדולות כפרנקפורט ומנהיים נשלחו מדי פעם תרומות כספיות בעבור הישיבה, שליחים מטעם הישיבה עברו בקהילות אשכנז לצורך גיוס כספים, בתקופה מאוחרת סייע לרבנו בהחזקת הישיבה עוזר ושמו ברפויכטוונגר, כספי סיוע שהופנו לרבנו אחר השריפה שהשתוללה בביתו כאמור בשנת תקפ"ה איפשרו פתיחתה שנית של הישיבה בביתו. היה זה (כעדות בנו מיכאל) האושר הגדול ביותר בעבורו. (מתוך המבוא, לספרו של רבינו זי"ע, "בעל שם ממילשטאט", מכון י-ם)

•••••

חידושי תורתו של רבנו זצ"ל רובם נשרפו בשריפה שהיתה בביתו אחרי שנתגלה לו הדבר בחלום והוציא מחוץ לבית את כל בני ביתו, אולם נשתמרו הגהות הש"ס והיו"ד שכתבם אחר כך, הם הגהות המובאות בספר "בעל שם ממילשטאט", אמנם מתוך מה שנתפרסם ממהלך הלויית העצומה, בעתונים שנשתמרו מאז, נראה שעוד נשארו הרבה כתבי יד,

ד' תשרי (ה'תר"ח) - יומא דהילולא קדישא של ה"בעל שם ממילשטאט" הרה"ק רבי יצחק ארי' [זעקל לייב] ווארמזער זיע"א בן הרה"ק רבי מתתיהו זיע"א

הגה"ק רבנו יצחק אריה זצל"ה המכונה זעקל לייב ווארמזער, בעל שם ממילשטאט ה' חוטר מגזע תרשישים, המשפחה המפוארה לוריא-אשכנזי, דור רביעי להגה"ק רבנו אליהו בעל שם מוורמייזא ולמעלה בקודש משפחת המהרש"ל והאר"י הק', תוס' ורש"י, רבנו נולד בשנת תקכ"ח לאביו ר' מתתיהו שלפי דברי רבנו ה' איש תם ירא אלקים ולפי הנמסר במשפחה נולד ע"י שאליהו ז"ל נגלה לאביו בתור אורח בליל שמחת תורה ובישר לו על הולדת בן שיהיה אור עולם בשכר מסירותו של ר' מתתיהו לכבוד התורה בעירו, והעמדת בית לקדושה אמיתית' כלשון רבנו עלבית אביו.

•••••

קבעו עם תחילת תקופת מגוריו הראשונה במיכלשטאט, את בית מדרשו בבית הוריו, כנראה בבית הכנסת של הקהילה שהיה ממוקם במבנה זה. התלמידים באו מאזורים שונים בגרמניה ובהם באדן, באוואריה, ווירטמברג, קוהרהסן, הקהילה הקטנה במיכלשטאט, שמנתה כעשרים משפחות, לא היתה מסוגלת לספק את ארוחותיהם של התלמידים, שמספרם הגיע עד כדי שבעים, נוספה על כך התנגדות שגילו מקצת מבני הקהילה, היהודים העשירים, כלפי קיומה של הישיבה במקומם, בהתלוננם על "מבול" של תלמידים זרים. במסמך של השלטונות - השמור בארכיון הממשלתי בדארמשטאט - כלומר

והייתה לו משרפה בביתו ללא רישיון ובניגוד לחוק. פעם אחת העמיד על האש חבית מלאה במשקה על מנת לזקק ולייצר ספירט טהור, ומכיוון שלוקח זמן רב להרתיח חבית גדולה, נפנה בינתיים לבית רבינו כמנהגו מידי יום. כשנכנס התחיל רבינו לשוחח עמו באריכות שלא כרגיל, וכך עברו להם כמה שעות. ר' שמאי שקצרה רוחו רצה לקום וללכת לביתו שלא יתאדה כל הי"ש, אולם רבינו לא מיהר והמשיך לשוחח עמו בנחת, עד שעברו יותר משלוש שעות. רק אז פטרו רבינו לשלום. ר' שמאי מיד רץ לביתו בחשבו אולי יהיה עוד מה להציל, אולם בהתקרבו לביתו התפלא לראות את בני ביתו ושכניו ממתנינים בחוץ. כשהתקרב סיפרו לו בהתרגשות כי נס גדול היה פה, שבזמן ששהה אצל רבינו באו לביתו השוטרים, מאחר שמיהו הלשין עליו שמייצר יין ללא רישיון ואף מסר את הזמן המדויק, שהוא עושה זאת, ומכיוון שכל הספירט הנמצא בדוד התאדה, לא מצאו שום ראיות פליליות נגדו, והלכו כלעומת שבאו.

•••••

בעת ששהה פעם רבינו בעיירה ביאלאביז'ג באו אליו זוג יהודים שבורי לב, בעל ואשתו ששפכו לפניו מר ליבם, כי הם נשואים כבר תשע עשרה שנים! ונמנע מהם פרי בטן, ומכיון שהם כבר מיזאשים, שהרי בדרך הטבע אין הם רואים ישועה, לכן החליטו להתגרש וברצותם לשמוע את חוות דעת רבינו, ענה להם הצדיק, כי ימתינו עוד שלושה חודשים ואחר כך יחליטו, קיבלו הללו את דעתו ושבבו לביתם, ויהי כמשלוש חודשים נפקדה האשה, ולפקודת השנה ילדה שני בנים תאומים. (מתוך גליון פניני צדיקים נצבים תשע"ט)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

שנזכר שם על כרכים גדולים של חדושי תורה, שנישאו ע"י תלמידיו אחרי המטה, כאשר ציווה, אבל טרם זכינו שיגיעו לידינו, ואולי עוד נזכה שגם הם יראו אור עולם, כמו"כ נשתמרו אצל הצאצאים כמה פנקסים מכתב ידו, דברים שרשם בעצמו, ובתוכם ענינים מסדר הלימוד, ביחוד סידר סדר למוד עבור צאצאיו, אשר ניכר מזה עוצם גאונותו בתורה, למעלה מהשגתנו, והלואי שנגיע לקצות הדרכים שהורה לנו זקננו הק'. בפנקסים הללו גם ניכר עוצם המלחמה שהיתה לו בשעתו עם המשכילים שהתחילו להרים ראש, והרים מעלת תמימות האמונה בקיום מצוותת ית"ש שהוא תכלית האדם,

והוא עצמו לפי הנראה היה בקי בכל החכמות, ובזה ניצח את מתנגדיו. והמענין ביותר בתוכן פנקסים אלה הם הרשימות של מאות האנשים שפנו אליו לעצה ולתפילה ורשם בקיצור לפי שמות המקומות בקשותיהם והעצות שנתן להם רובם עניני תפילות ומקצתם סגולות, אך בעיקר הוא עצמו קיבל עליו "שעורים" ללמוד עבור כל חולה וכל מבקש, ולהבדיל עבור כל נשמה שנתבקש לעשות לעילוי, וגם נראה מן הפנקס שהוא עמד בקשר מכתבים עם מבקשיו והתענין בהמשך גורלם, ולפלא שלפי הנראה היו לו עשרות שיעורים בכל יום אשר דעתנו הקלושה אינה משיגה עוצם נשיאות

עול זה, והמתברר משם שכל הישועות שנפעלו על ידו הוא בכח לימוד התורה.

הוא נלב"ע בצום גדלי' שנת תר"ח, ונקבר לפי צוואתו המיוחדת יומיים אח"כ. הבטיח שכל המתפלל על קברו תתקבל תפילתו, ואמנם הבטחתו זו קיימת עד היום ורבים משתטחים על ציונו, וכבר ראינו בשנים האחרונות ישועות רבות שבאו בעקב התפילה במקום קדוש זה, ורבים נושעו. (מתוך ההקדמה של הרה"ג ר' אליקים שלזינגר, לספרו של רבינו זי"ע). [מתוך גליון דברי תורה ליזענסק ר"ה תשפ"א]

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

אי"ה בגיליון המהודר
'חג הסוכות'
יעלו לברכה ותהילה
שמם של נדיבי עם
אשר נדבה ליבם
לקחת חלק בזיכוי הרבים
בהוצאות גילניות
חודש תשרי תשפ"ו

יעמדו על הברכה
כל בית ישראל
בכל מקומות שהם
בברכת כתיבה וחתימה טובה
ולשנת גאולה וישועה

להארות והערות וכן להצטרפות לקבלת הגליון בדוא"ל,
שילחו את כתובתכם לכתובת המייל: shmuah@tovah@gmail.com או בטלפון - 054-844-3494
ולציין עבור גליון שמועה טובה.
ניתן לתרום דרך מערכת קהילות: חייגו 073-275-7000, הקישו מס' קופה 10204 ופעלו לפי ההוראות.
או דרך הקישור [שמועה טובה](#)